

TILSYNS- RAPPORT

Steinerhøyskolen

Periodisk tilsyn med systematisk kvalitetsarbeid

2024

NOKUT – Nasjonalt organ for kvalitet i utdanningen – er et statlig forvaltningsorgan under Kunnskapsdepartementet.

NOKUT har eget styre og er faglig uavhengig i oppgavene som er definert i universitets- og høyskoleloven. I tillegg utfører vi forvaltningsoppgaver som er delegert fra Kunnskapsdepartementet.

Formålet med NOKUTs virksomhet er å føre tilsyn med kvaliteten i høyere utdanning og høyere yrkesfaglig utdanning og å stimulere til kvalitetsutvikling som sikrer et høyt internasjonalt nivå i utdanningstilbudene ved institusjonene.

NOKUT skal bidra til at samfunnet har tillit til kvaliteten i norsk høyere utdanning og høyere yrkesfaglig utdanning. Gjennom arbeidet vårt skal NOKUT søke å bistå institusjonene i deres kvalitetsarbeid.

NOKUT bruker sakkyndige i akkrediteringer, tilsyn, evalueringer og prosjekter.

Du kan lese mer om arbeidet vårt på nokut.no.

NOKUT er sertifisert som miljøfyrtårn

Institusjon	Steinerhøyskolen
Sakkyndige	Sivert Arntzen, Camilla Schmidt, Jørgen Magnus Sejersted og Bjørg Kristin Selvik
NOKUTs saksnummer	23/00556
Dato for vedtak	12. desember 2024

© NOKUT Oppgi NOKUT som opphav ved bruk av materiale.

Forord

NOKUT fører tilsyn med kvaliteten i høyere utdanning og skal bidra til kvalitetsutvikling ved institusjonene. Dette gjør vi blant annet gjennom å føre tilsyn med institusjonenes systematiske kvalitetsarbeid. Alle norske universiteter og høyskoler er pålagt å ha dokumenterte interne systemer for kvalitetssikring av utdanningene. Det skal ikke gå mer enn åtte år mellom hvert tilsyn med en institusjons systematiske kvalitetsarbeid.

Denne tilsynsrapporten består av innstillingen fra den sakkyndige komiteen (kapittel 1–5) og Steinerhøgskolens uttalelse til den sakkyndige komiteens vurderinger (kapittel 6). Disse dokumentene var grunnlaget for behandlingen i NOKUTs styre 12. desember 2024, der følgende vedtak ble fattet:

Det systematiske kvalitetsarbeidet ved Steinerhøgskolen har enkelte mangler: Steinerhøgskolen må rette opp i manglene påpekt i studiekvalitetsforskriften § 2-1 (2) og studietilsynsforskriften § 4-1 (3). Frist for oppretting er 12. desember 2025.

Den sakkyndige komiteen som har vurdert kvalitetsarbeidet ved Steinerhøgskolen, hadde følgende sammensetning:

- Sivert Arntzen, student ved Universitetet i Oslo
- Camilla Schmidt, prodekan for utdanning ved Institut for Mennesker og Teknologi ved Roskilde Universitet, Danmark
- Jørgen Magnus Sejersted, professor ved Institutt for lingvistiske, litterære og estetiske studier ved Universitetet i Bergen
- Bjørg Kristin Selvik, leder for stabsenhet for styresekretariat og virksomhetsstyring ved Høgskulen på Vestlandet (leder for komiteen)

Den sakkyndige komiteen har vurdert det systematiske kvalitetsarbeidet ved Steinerhøgskolen basert på skriftlig dokumentasjon fra institusjonen og samtaler under institusjonsbesøket den 6.–7. mai 2024. Komiteen leverte sin innstilling til NOKUT 25. oktober 2024.

Agnethe Nilstad, Luna Lee Solheim og Nina Kvalheim har vært NOKUTs saksansvarlige i tilsynet. NOKUT ønsker å takke den sakkyndige komiteen for vel utført arbeid. Vi vil også takke alle studenter og ansatte ved Steinerhøgskolen som har bidratt til komiteens arbeid gjennom å dokumentere kvalitetsarbeidet og delta på intervjuer under institusjonsbesøket.

Oslo, 12. desember 2024

Kristin Vinje

Abstract

The Norwegian National Agency for Quality Assurance in Education (NOKUT) was established in 2003 with the mandate to review both the quality practices and the quality assurance work at the country's higher education institutions. NOKUT abides by the European Standards and Guidelines 2015 (ESG) which are operationalized in three pieces of national legislation: the central University and University College Act, the ministerial Quality Assurance Regulations and NOKUT's own Academic Supervision Regulations.

The reviews are periodical in nature and each institution gets called upon every six to eight years. NOKUT appoints expert committees for these reviews who, in the first phase, examine targeted documentation from each institution, consisting of strategy, framework and implementation of internal quality assurance systems and systematic quality work. The second phase is a site visit where the committee interviews key stakeholders such as the leadership group, relevant faculty members, administrative staff and students. If the expert committee concludes that the institution falls short of the ESG criteria as operationalised in the laws and acts, i.e., non-compliant, NOKUT might limit the institution's accreditation rights.

Rudolf Steiner University College (RSUC) was established in 1981 as "*Antroposofisk Pedagogisk Seminar*" to educate teachers to the growing number of Steiner schools in Norway and was officially accredited as a private university college in 1984. RSUC offers three bachelor's degrees in Waldorf Early Childhood Teacher Education, Waldorf Teacher Education and Anthroposophical Social Pedagogy. RSUC additionally offers a master's programme in Waldorf Education, as well as a joint master's degree in Waldorf Teacher Education (classes 1–7) in collaboration with Oslo Metropolitan University. RSUC has about 300 active students and 23 full-time equivalent staff.

NOKUT has reviewed RSUC's quality work for the third time in 2024. The expert committee has concluded that RSUC's quality work is only partially compliant with the national regulations. To achieve full compliance, RSUC must address and document the following points: Firstly, RSUC must complete two internal periodic reviews according to their original 2023 plan. Secondly, RSUC must document the systematic monitoring of existing courses in accordance with all relevant accreditation requirements in law and regulations.

RSUC must provide new documentation addressing these points within 12 December 2025.

Innhold

1 Om tilsynet ved Steinerhøyskolen	6
2 Om Steinerhøyskolen og organiseringen av kvalitetsarbeidet	7
2.1 Steinerhøyskolen.....	7
2.2 Organiseringen av kvalitetsarbeidet	9
3 Vurderinger og konklusjoner for de enkelte kravene.	12
3.1 Universitets- og høyskoleloven	12
3.2 Studiekvalitetsforskriften	18
3.3 Studietilsynsforskriften	21
4 Komiteens samlede konklusjon	39
5 Vedlegg til komiteens innstilling	41
6 Steinerhøyskolens uttalelse til den sakkyndige innstillingen.....	42

1 Om tilsynet ved Steinerhøyskolen

Steinerhøyskolen ble 3. mai 2023 bedt om å sende inn dokumentasjon på hvordan kvalitetsarbeidet oppfyller gjeldende krav i lov og forskrifter. I tillegg til dokumentasjon på institusjonsnivå ba NOKUT Steinerhøyskolen om å sende inn dokumentasjon på kvalitetsarbeidet ved følgende studietilbud:

- Master Programme in Waldorf Education, deltid
- bachelor i sosialpedagogikk, deltid
- videreutdanning, barnehagelærerutdanning

Steinerhøyskolen sendte inn dokumentasjon på høyskolens systematiske kvalitetsarbeid 13. desember 2023 og supplerende dokumentasjon på forespørsel fra NOKUT 26. april og 7. oktober 2024. Studentorganet ved Steinerhøyskolen ble 17. januar 2024 invitert til å sende inn en studentuttalelse, og NOKUT mottok studentuttalelsen 25. februar 2024.

Det periodiske tilsynet med høyskolens systematiske kvalitetsarbeid har foregått parallelt med behandling av Steinerhøyskolens søknad om akkreditering som høyskole, med felles sakkyndig komité.

NOKUT gjennomførte institusjonsbesøk ved Steinerhøyskolen 6. og 7. mai 2024. Besøket omfattet både søknaden om institusjonsakkreditering og tilsynet med høyskolens systematiske kvalitetsarbeid. Den sakkyndige komiteen intervjuet da høyskolens ledelse, studenter med og uten tillitsverv, faglig og administrativt ansatte, emneansvarlige, studieledere og representanter fra læringsmiljøutvalget, studiekvalitetsutvalget, praksisfeltet, nasjonale og internasjonale samarbeidspartnere og høyskolestyret.

Vurderingene i tilsynsrapporten er basert på dokumentasjon fra Steinerhøyskolen og samtaler under institusjonsbesøket. Oversikt over den skriftlige dokumentasjonen er tilgjengelig i elnnsyn – offentlig elektronisk postjournal.

2 Om Steinerhøyskolen og organiseringen av kvalitetsarbeidet

2.1 Steinerhøyskolen

Steinerhøyskolen er en privat høyskole organisert som en stiftelse. Høyskolen ble etablert i 1981 for å utdanne lærere til steinerskoler i Norge og Norden. Høyskolen begynte som Antroposofisk pedagogisk seminar, men endret i 1984 navn til Rudolf Steinerhøyskolen. I 2016 ble navnet offisielt forkortet til Steinerhøyskolen. I 1983 godkjente departementet en toårig utdanning som skulle kvalifisere studentene til å undervise ved steinerskoler. I 1990 etablerte høyskolen en utdanning for barnehagepedagoger, og i 2002 ble høyskolens treårige lærer- og barnehagelærerutdanninger godkjent som bachelorutdanninger.

Steinerhøyskolen tilbyr følgende akkrediterte studietilbud (etableringsår i parentes):

- lærerutdanning, bachelorgrad i steinerpedagogikk, heltid, 180 studiepoeng (2002)
- barnehagelærerutdanning, bachelorgrad i steinerpedagogikk, heltid/deltid, 180 studiepoeng (2002)
- grunnskolelærerutdanning med steinerpedagogikk, trinn 1–7 (fellesgrad med OsloMet), heltid, 300 studiepoeng (2018)
- bachelorgrad i antroposofisk sosialpedagogikk, deltid, 180 studiepoeng (2011)
- mastergrad i steinerpedagogikk (Waldorf Education, experience based), engelsk, deltid, 120 studiepoeng (2005)
- årsstudium i kunsthøgskolen - form og farge i steinerpedagogisk perspektiv, 60 studiepoeng (2005)

Høsten 2023 hadde Steinerhøyskolen 302 studenter fordelt på sine seks studietilbud. I tillegg tilbyr Steinerhøyskolen studiepoenggivende videreutdanninger og enkeltemner innen kunst og håndverk, ledertrening, sosialpedagogikk, lærer og barnehagelærer. Det er til sammen 23 årsverk i faste faglige og administrative stillinger ved høyskolen.

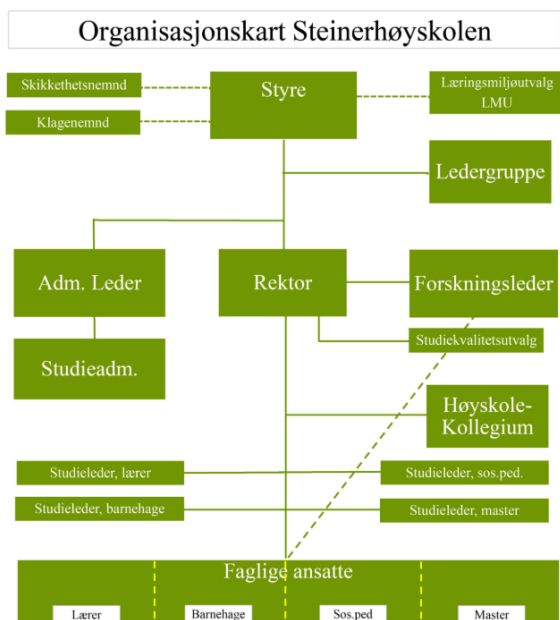
Steinerpedagogikk, som inngår som en sentral del i alle studieprogrammer, har sterke tilknytninger til filosofi, etikk, profesjonsetikk, idéhistorie, fenomenologisk naturforståelse, samfunnsfag, språk, estetiske teorier og kunsthistorie. Integrering av teori, kunst og praksistilknytning står sentralt i profesjonsutdanningene, og høyskolen vektlegger læring og erkjennelse som både individuelle prosesser og mellommenneskelige hendelser. Videre står bærekraft og respekten for mangfoldet av kulturer, religioner og livssyn sentralt. Det er stort rom for læringsaktiviteter på tvers av faggrensene og studieprogrammer.

Steinerhøyskolen beskriver sitt formål som å «møte behovet for velkvalifiserte steinerpedagoger til steinerpedagogiske og andre virksomheter, men også å inspirere til at steinerpedagogikkens ideer og metoder møter og kommuniserer med andre pedagogiske retninger gjennom forskning og formidling». Steinerhøyskolen er den eneste høyskolen i Norden som tilbyr akkrediterte studietilbud innenfor fagområdet steinerpedagogikk.

Steinerpedagogikkens internasjonale utbredelse gir likevel mulighet for kultur- og kunnskapsdeling på tvers av kontinenter og landegrensler.

Høyskolen er organisert som en stiftelse og ledes av et styre. Styret er høyskolens øverste organ og består av syv–åtte medlemmer. Minst to av medlemmene skal være fra høyskolens ansatte, minst to skal være eksterne, minst to skal være fra samarbeidspartnere, og to representerer studentene. Styret har det overordnede ansvaret for studiekvaliteten ved Steinerhøyskolen. Styret skal i tillegg sørge for at institusjonen arbeider systematisk for å oppfylle sitt formål, og sørge for at høyskolen har en velfungerende økonomi (se institusjonssøknaden).

Steinerhøyskolen har en enhetlig ledelsesmodell med ansatt rektor og ekstern styreleder (figur 1). Styret innsetter rektor etter innstilling fra ledergruppen. Høyskolens ledelse består av rektor, forskningsleder og administrativ leder, mens studieledere for de enkelte studieprogrammene inngår i høyskolens ledergruppe.

Figur 1. Organisasjonskart for Steinerhøyskolen

Steinerhøyskolen og NOKUT

Steinerhøyskolen er en høyskole uten institusjonsakkreditering. Det innebærer at Steinerhøyskolen selv ikke kan akkreditere nye studietilbud eller gjøre vesentlige endringer i eksisterende studietilbud. Høyskolen må søke NOKUT om akkreditering nye studietilbud og om godkjenning av vesentlige endringer i eksisterende studietilbud. Høyskolen har tidligere fått akkreditert *bachelor i førskolelærerutdanning for arbeid i Steinerbarnehager* (1988) og *2-årig lærerutdanning for undervisning i Steinerskoler* (1988), i tillegg til studietilbudene høyskolen tilbyr i dag, som alle er akkreditert mellom 2002 og 2018.

NOKUT har tidligere gjennomført to evalueringer av Steinerhøgskolens kvalitetssystem, første gang i 2009 og andre gang i 2016, den gang som Rudolf Steinerhøgskolen. Kvalitetssystemet ble godkjent ved begge evalueringene.

NOKUTs tilsyn med Steinerhøgskolens systematiske kvalitetsarbeidet gjennomføres parallelt med høgskolens søknad om institusjonsakkreditering. En institusjonsakkreditering vil gi høgskolen fullmakter til selv å akkreditere studietilbud på bachelornivå.

2.2 Organiseringen av kvalitetsarbeidet

Mål og prinsipper i kvalitetsarbeidet

Dialog, effektivitet og tillit er viktige prinsipper i Steinerhøgskolens kvalitetssystem. Videre er høgskolen opptatt av at kvalitetssystemet skal være i overensstemmelse med steinerpedagogikken, hvor enkeltmenneskets frihet står sentralt. Kvalitetssystemet skal legge til rette for at både studenters og ansattes arbeid og utvikling understøttes av et slikt perspektiv. Kvalitetssystemet beskriver ansvar og plikter, men skal også legge til rette for individuelle initiativ og løsninger. I forlengelsen av dette har høgskolens kvalitetssikring som mål å ivareta og videreutvikle idealet om en «levende høgskole». Steinerhøgskolen søker å utvikle en helhetstenkning, der utvikling og vekst sees i sammenheng med de rutiner og arbeidsformer som fungerer godt, og hvor medarbeidernes kvalifikasjoner utvikles i takt med nye oppgaver.

Kvalitetssystemet

Kvalitetssystemet tar utgangspunkt i høgskolens målsettinger og pedagogiske egenart og bygger på høgskolens dokument for kvalitetssikring fra 2001/2002, «Kvalitet i en levende høgskole». Kvalitetssystemet ved Steinerhøgskolen ble vedtatt av høgskolens styre 1. august 2006.

Målet med utviklingen av systemet har vært å «etablere kvalitetssikringsrutiner som både ivaretar oppnådd studiekvalitet og er redskap for kontinuerlig forbedring».

Kvalitetssystemet er inspirert av Rudolf Steiners syv livsprosesser, som har ledet til et ideal om en «levende høgskole». For kvalitetssikringen betyr det at høgskolen forsøker å skape rutiner som får liv gjennom utføring. Høgskolen søker å «utvikle en helhetstenkning der kvalitetssikringen kan bli et instrument til å regulere og stimulere et bærekraftig og utviklende liv». Slik må utvikling balanseres mot verdien av å bevare det som fungerer godt, og fornyelse innarbeides på en dynamisk måte.

Steinerhøgskolens kvalitetssystem er tredelt og består av følgende:

- 1) **Hoveddokumenter**, som uttrykker høgskolens strategi og overordnede målsettinger for kvalitetssikringen. Hoveddokumentene ligger samlet på høgskolens fellesområde.
- 2) **Kvalitetsplan**, som består av rutiner for gjennomføringen av studier, fra søknad til vitnemål, evaluering av prosedyrer samt beskrivelse av ansvar og tidsfrister.

3) **Prioritering og iverksetting av tiltak**, som presiserer hvordan høyskolen rapporterer, arkiverer og omsetter innhentet informasjon i henhold til kvalitetsplanen.

Ifølge beskrivelsene i kvalitetssystemet gir denne tredelingen en konkret oversikt over alle arbeidsoppgaver knyttet til sikring av studiekvaliteten ved høyskolen. Alle dokumenter knyttet til kvalitetssikringen er samlet i en kvalitetsmappe, som ligger elektronisk tilgjengelig for høyskolens ansatte og studenter, og som til enhver tid skal være oppdatert.

Kvalitetsområder

Kvalitetssystemet beskriver syv kvalitetsområder eller «felt» som høyskolen gjør vurderinger innenfor. Disse syv feltene er 1) søkere, søknadsprosedyre og opptak, 2) studietilbud, 3) studentevaluering av studier og undervisning, 4) studiegjennomføring og eksamen, 5) fagpersonalets kompetanse og kompetanseutvikling, 6) læringsmiljø, lokaler og utstyr og 7) forskning, faglige nettverk, internasjonalisering og formidling. Kvalitetsplanen skal sørge for at informasjon om disse syv feltene samles inn, systematiseres og dokumenteres.

Hele kvalitetssystemet er bygget opp rundt de syv feltene. Systembeskrivelsen lister opp samtlige rutinebeskrivelser og prosedyrer knyttet til hvert av feltene, med hvem som er ansvarlig, hvor beslutning eller tiltak skal fattes, tidsfrist for gjennomføring, hvor rapportene skal lagres, og hvem som skal involveres og orienteres. Alle disse rutinene/prosedyrene er listet opp til slutt i kvalitetssystemet, i form av en årsplan for kvalitetssikring.

Aktørenes ansvar og oppgaver

De ulike aktørenes ansvar og oppgaver inngår ikke eksplisitt i kvalitetssystemet, men står beskrevet i tre ulike dokumenter: 1) «Funksjonsbeskrivelse for ledelsen», som beskriver rektors, administrativ leders og forskningsleders ansvar og oppgaver, 2) «Funksjonsbeskrivelse for studieleder» og 3) «Funksjonsbeskrivelse for emneansvarlige, fagansatte, kontaktlærere og studieadministrasjonen». I tillegg beskriver dokumentet «Overordnede rammer» (se institusjonssøknaden) ansvaret som ligger til styret, rektor, forskningsleder, administrativ leder, ledergruppen, høyskolekollegiet, studiekvalitetsutvalget, læringsmiljøutvalget, skikkethetsnemda og klagenemda.

Høyskolestyret har det overordnede økonomiske ansvaret og ansvaret for at høyskolen arbeider systematisk for å oppfylle sitt formål. Gjennom årsrapporten oppdateres styret om høyskolens sterke sider, utfordringer, satsninger, økonomi, prioriteringer og tiltak for å sikre relevans og god kvalitet i utdanning og forskning.

Rektor har ansvaret for høyskolens faglige og pedagogiske egenart og sørger for den daglige driften.

Forskningsleder har ansvaret for høyskolens akademiske aktiviteter, inkludert kompetanseheving, publisering og formidling, og kontakt med nasjonale og internasjonale nettverk.

Administrativ leder har ansvaret for høyskolens administrasjon, økonomi og finansiering, markedsføring samt lokaler, utstyr og HMS.

Ledergruppen består av rektor, administrativ leder, forskningsleder og studielederne ved de ulike studieprogrammene. Ledergruppen har ansvar for å ivareta høyskolens visjon, formål, profil og strategiske mål og involveres i alle overordnede og prinsipielle saker.

Studieleder har ansvar for det enkelte studietilbud, herunder studietilbudets faglige kvalitet, og skal fungere som et bindeledd mellom studietilbudet og ledelsen ved høyskolen.

Emneansvarlig har ansvaret for den praktiske gjennomføringen av et emne, inkludert koordinering av samarbeid med forelesere og gjestelærere og arbeid med fagplan, timeplan og pensumliste. Emneansvarlig skal sørge for evaluering av emnet i etterkant av gjennomføring.

Fagansatte skal gi undervisning og veiledning av høy kvalitet, delta i evaluering og utforming av undervisningsplaner og gjennomføre administrative oppgaver knyttet til studiegjennomføring.

Kontaktlærere har ansvaret for hver sin studentgruppe og skal orientere studentgruppen om undervisningsplan og gi en oversikt over studieåret og semesteret.

Sentrale råd og utvalg

Høyskolekollegiet ledes av rektor og består av alle høyskolens faglig og administrativt ansatte. Saker, spørsmål og retningslinjer av faglig/pedagogisk, kunstnerisk eller etisk karakter behandles og forankres i dette kollegiet. Kollegiet er delt i et fagforum, som ledes av forskningsleder, og et samarbeidsforum, som ledes av rektor.

Studiekvalitetsutvalget (SKU) er et rådgivende organ for rektor i saker som omhandler kvaliteten ved alle høyskolens studietilbud. Utvalget har ansvaret for å følge opp høyskolens kvalitetssystem. SKU består av leder (rektor eller forskningsleder), sekretær fra studieadministrasjonen, tre faglige medarbeidere, én studieleder, to studenter og ett eksternt medlem. Utvalget oppnevnes av rektor, og medlemmene sitter i to år av gangen. SKU har ansvaret for kvalitetssikring av utdanningsvirksomheten og skal påse at virksomheten til enhver tid er tilpasset tilgjengelige ressursrammer. Utvalgets mandat innebærer blant annet å fremme kvalitet på høyskolens studietilbud med vekt på faglig innhold, bidra til at undervisningen er forskningsbasert og på et høyt akademisk og pedagogisk nivå, og å se helheten mellom teoretiske fag, praktiske fag og kunstneriske fag. Videre har SKU ansvar for å foreslå både langsiktig strategi for høyskolens utdanningsvirksomhet og planer for budsjettåret.

Læringsmiljøutvalget (LMU) har det overordnede ansvaret for læringsmiljøet ved Steinerhøgskolen og skal sikre at høyskolen arbeider for å ivareta et studiemiljø som tilfredsstiller fysiske og psykososiale behov. I tillegg til arbeidet med læringsmiljøet har LMU ansvar for å følge opp høyskolens kvalitetsplan ved å forberede og gjennomføre spørreundersøkelser om læringsmiljøet, utforme rapport og foreslå tiltak. Utvalget skal være sammensatt av et likt antall representanter fra studentene og høyskolens medarbeidere, men utvalgets mandat beskriver ikke det totale antallet deltakere i utvalget.

3 Vurderinger og konklusjoner for de enkelte kravene

3.1 Universitets- og høyskoleloven

Kvalitetssikring

§ 3-5 (1) Universiteter og høyskoler skal ha et tilfredsstillende internt system for å sikre og videreutvikle utdanningskvaliteten. Studentevalueringer skal inngå i dette systemet.

Vurdering

Kvalitetssystemet

Retningslinjer og veiledning for kvalitetsarbeidet ved Steinerhøgskolen er nedtegnet i høyskolens kvalitetssystem, som ble vedtatt av høyskolestyret 1. august 2006. Kvalitetssystemet har senere gjennomgått flere mindre justeringer, sist gang høsten 2023. I henhold til systembeskrivelsen skal kvalitetssystemet oppdateres jevnlig, gjerne årlig.

Høyskolens kvalitetssystem består av tre deler, som beskriver

- 1) målsettingene for kvalitetssikringen, herunder overordnede strategiske dokumenter
- 2) rutiner for gjennomføring og evaluering av prosedyrer, og andre elementer knyttet til studieløpet
- 3) prioriteringer og iverksetting av tiltak, herunder rapportering og bruk av informasjon som innhentes

Som beskrevet i kapittel 2.2 er «Kvalitetsplanen» Steinerhøgskolens verktøy for å samle inn, systematisere og dokumentere informasjon om studiekvalitet. Denne planen skal sikre kvalitet fra søknad til vitnemål, gjennom å beskrive prosesser knyttet til høyskolens syv avgjørende felt, herunder søknad/opptak, studietilbud, studentevalueringer, studiegjennomføring, fagpersonalets kompetanse, læringsmiljø og FoU-arbeid. Kvalitetssystemet lister opp rutinebeskrivelser og prosedyrer knyttet til hvert av disse feltene, med hvem som er ansvarlig, hvor beslutning eller tiltak skal fattes, tidsfrist for gjennomføring, hvor rapportene skal lagres, og hvem som skal involveres og orienteres. I tillegg inneholder systemet en mer kortfattet årsplan for kvalitetssikring, som lister opp alle prosedyrer med tidsfrister og hvem som er ansvarlig for gjennomføring. Gjennomføringen av de ulike rutinene er fordelt på de ulike faglig og administrativt ansatte. Slik det kommer frem av kvalitetssystemet og kvalitetsplanen, skal samtlige tiltak, med unntak av læringsmiljørapporten og studiekvalitetsrapporten, besluttes av ledergruppen. Rutinene og prosedyrene som inngår i kvalitetssystemet, er skriftliggjort og tydelige. De sakkyndige har tiltro til at eksisterende årsplan for kvalitetssikring er tilstrekkelig for å sikre at alle prosedyrer, rutiner og tiltak følges opp og ivaretas.

Et sentralt element som gjennomsyrrer både kvalitetssystemet som sådan og høyskolens kvalitetsarbeid, er det steinerpedagogiske perspektivet. Steinerpedagogikken ligger til grunn for utdanningene høyskolen tilbyr, men står også sentralt i organiseringen av kvalitetsarbeidet. Ifølge kvalitetssystemet har både studenter og ansatte rett til en «selvstendig og fri utvikling av egne evner og ferdigheter». For kvalitetsarbeidet betyr dette at både ansatte og studenter har ansvar og plikter, men at det også er rom for individuelle initiativ og løsninger. Komiteen anerkjenner at det steinerpedagogiske perspektivet har en sentral plass i kvalitetsarbeidet så vel som i utdanningene, og at kvalitetssystemet derfor også er innrettet for å ivareta høyskolens egenart. Det er likevel viktig å sørge for at ansattes fleksibilitet og mulighet til å utfolde seg kreativt ikke overgår behovet for å følge opp tiltak og treffe vanskelige beslutninger. De sakkyndige vil derfor utfordre høyskolen på å være bevisst balansen mellom rammer og rutiner på den ene siden og kreativitet og fleksibilitet på den andre siden, slik at kvalitetsarbeidet blir systematisk.

Sentrale prinsipper i Steinerhøgskolens kvalitetsarbeid er dialog, effektivitet og tillit. Ifølge kvalitetssystemet er både formelle og uformelle møteplasser viktige arenaer for det kontinuerlige kvalitetsarbeidet. Dette innebærer blant annet et prinsipp om «åpne dører», jevnlig samtaler internt og en kontinuerlig vilje til konkrete forbedringstiltak, som sammen ligger til grunn for høyskolens arbeid for å heve kvaliteten. Høyskolen trekker selv frem møter i ledergruppen, kollegiemøter, mentor- og evalueringspunkter mellom studenter og lærere og ulike møter mellom administrasjonen, studenter, fagansatte og ledelse som viktige arenaer for kvalitetssikring. Komiteen har sett noen eksempler på referater fra møter i ledergruppen, hvor tema har vært timeplanlegging, bemanning, oppdatering fra studietilbudene og arbeidet med høyskolens årlige prioriteringsplan. Utover disse møtereferatene er det lite skriftlig dokumentasjon av det kontinuerlige kvalitetsarbeidet som foregår. Det er videre vanskelig for komiteen å se, basert på kvalitetssystemet, hvem som tar tak i utfordringene som oppdages underveis i kvalitetsarbeidet, og hvordan saker løses. Systemet beskriver godt hvem som er ansvarlig for å gjennomføre undersøkelser, skrive rapporter og lignende, men det er mer uklart hva som skjer videre. De sakkyndige vurderer at mer systematisk dokumentasjon av det fortløpende kvalitetsarbeidet ville gjort det enklere å se at tiltak blir iverksatt, og å evaluere effekten av tiltakene.

Kvalitetsrapporter og rapporteringslinjer

Studielederne har ansvar for å utarbeide en årlig kvalitetsrapport for sine studietilbud som en del av kvalitetsutviklingen. Denne rapporten skal være basert på den strategiske langtidsplanen og årlige prioriterte områder samt studentevalueringer fra det aktuelle studietilbudet. Administrativ leder ved høyskolen har ansvar for den årlige, overordnede kvalitetsrapporten, som skal behandles i styret senest i april.

Komiteen merker seg at kvalitetsrapportene fra de ulike studietilbudene ikke følger en fast mal og derfor har ulik struktur, omfang, innhold og detaljeringsnivå. Rapporteringen bør gjennomføres mer enhetlig på tvers av studietilbud, slik at også den aggregerte informasjonen og kvalitetsrapporteringen på institusjonsnivå forenkles. Videre er det vanskelig å se hvordan identifiserte utfordringer følges opp, og hvordan tiltak gjennomføres og evalueres. Denne informasjonen bør dokumenteres mer systematisk og komme til syne

igjen i neste års rapport, slik at tiltak kan kvitteres ut og evalueres. Ifølge høyskolen er den prioriterte årsplanen og årsrapporten til KD ledergruppens viktigste dokument for å utarbeide tiltak og mål, for å evaluere resultater og for å vurdere resultatene av satsningen som er gjort, og utvikle nye tiltak. Slik komiteen leser dokumentasjonen, fungerer Steinerhøgskolens årlige prioriteringsplan som et supplement til kvalitetsrapportene, ved at disse to dokumentene samlet synliggjør prioriteringer og tiltak, og at man i neste års prioriterte plan ser hvordan tiltakene er fulgt opp. Komiteen anbefaler at høyskolen utarbeider en mal for kvalitetsrapportene som er dekkende for alle studietilbud, og samtidig vurderer hvordan kvalitetsrapportene kan innlemmes i den årlige prioriteringsplanen. På den måten vil viktig informasjon om både kvalitetsarbeidet og vurdering og oppfølging av tiltak på institusjonsnivå samles, og det vil lette arbeidet med å sikre og utvikle studiekvaliteten.

Rapporteringslinjene fremgår ikke tydelig av kvalitetssystemet. Kvalitetsplanen viser hvem som har ansvar for gjennomføring av de ulike rutinene, og hvor beslutninger skal fattes. Derfor gir planen en overordnet oversikt over hvordan rutiner og prosedyrer følges opp. Det går frem av kvalitetssystemet at studieleder har en sentral rolle når det gjelder rapportering oppover i systemet, og at studieleder bringer informasjon om kvalitetsarbeidet inn i ledergruppen for beslutninger. Det er imidlertid ikke helt klart for komiteen hvordan informasjon om kvalitetsarbeidet, og spesielt oppfølging av tiltak, bringes tilbake til ansatte og studenter. Komiteen har forståelse for at Steinerhøgskolen er en liten høyskole med kort vei fra studentene til ledelsen, og at høyskolen har et overordnet mål om at saker skal løses på lavest mulig nivå. Komiteen anerkjenner derfor at mye av kvalitetsarbeidet foregår uformelt og muntlig og ikke nødvendigvis synliggjøres gjennom skriftlig dokumentasjon. Under institusjonsbesøket fikk de sakkyndige inntrykk av at både studenter og ansatte har et stort engasjement for kvalitetsarbeid og kvalitetsutvikling. Høyskolen må likevel være oppmerksom på balansen mellom det formelle og det uformelle, og på styrker og svakheter med denne fordelingen, samt hvordan informasjonen beveger seg i organisasjonen. Dokumentasjonen av kvalitetsarbeidet er viktig for den institusjonelle hukommelsen og skal blant annet bidra til å minske sårbarheten dersom nøkkelpersoner slutter i sine stillinger. Komiteen vil derfor fremheve verdien av å ha klart definerte rapporteringslinjer. Høyskolen bør tydeliggjøre og inkludere rapporteringslinjene i kvalitetssystemet.

Ifølge kvalitetssystemet skal alle dokumenter som omhandler kvalitetssikringen, samles i en kvalitetsmappe. Kvalitetsmappen skal til enhver tid være oppdatert og ligge tilgjengelig for både ansatte og studenter. Komiteen merker seg imidlertid at studentene under institusjonsbesøket uttrykte at de ikke hadde tilgang til kvalitetsmappen, og at de derfor heller ikke kunne finne frem til rutiner for og resultater fra kvalitetsarbeidet. Komiteen anbefaler Steinerhøgskolen å tilgjengeliggjøre denne kvalitetsmappa, slik at verken ansatte eller studenter er i tvil om hvor de kan finne informasjon om høyskolens kvalitetsarbeid.

Studentevalueringer

Innhenting av evalueringer fra studentene er beskrevet i kapittel tre i høyskolens kvalitetsplan og inkluderer både uformelle og formelle studentevalueringer. De uformelle

evalueringene foregår gjennom samtaler mellom lærer og studenter etter endt periode eller emne. Komiteen kan imidlertid ikke se om eller hvordan disse uformelle samtalene dokumenteres. Emner kan også evalueres gjennom skriftlige tilbakemeldinger oppsummert av studentgruppens kontaktlærer. Komiteen har sett ett eksempel på en slik oppsummering, hvor spørsmålene er knyttet til hva som har fungert bra, og hva som kunne vært gjort bedre. Komiteen merker seg at studentrådet i sin studentuttalelse peker på at ikke alle emner/studietilbud gjennomfører evalueringer, og at studentene ikke får tilbakemeldinger om hvordan deres innspill følges opp. De sakkyndige anbefaler Steinerhøgskolen å videreutvikle sine rutiner, for å sikre at alle emner og studietilbud evalueres, og å sørge for at resultater fra undersøkelsene formidles tilbake til studentgruppen.

I tillegg til emneevalueringene deltar studentene i høyskolens årlige studentundersøkelse og i Studiebarometeret. Resultatene fra disse undersøkelsene brukes aktivt for å videreutvikle høyskolens studietilbud. Alle studentevalueringene samles i en årsrapport på studietilbudsnivå, som skal inngå i kvalitetsplanens kapittel om kvalitetsarbeidet i høyskolens studietilbud.

Oppsummering

Komiteen mener at kvalitetssystemet til høyskolen i nåværende form er tilstrekkelig for å sikre og videreutvikle kvaliteten på en systematisk måte. Kvalitetsplanen og funksjonsbeskrivelsene får tydelig frem de ulike rollenes ansvarsområder, og høyskolens årlige prioriteringsplan bidrar med en oversikt over hvordan målsettinger og tiltak henger sammen og følges opp over tid. Komiteen er av den oppfatning at tradisjonen med uformelle og muntlige evalueringsformer har potensial for å sikre dybde og kvalitetsutviklende evalueringer. Likevel vil komiteen anbefale høyskolen å være oppmerksom på balansen mellom det uformelle og formelle, og på hvordan både evalueringer og tiltak dokumenteres. Videre råder komiteen høyskolen til å utarbeide en enhetlig mal på kvalitetsrapportene og sørge for at malen benyttes av alle studielederne. På den måten vil kvalitetsarbeidet bli mer systematisk, og det kvalitetsutviklende arbeidet vil kunne følges opp mer hensiktsmessig over tid. Det innebærer også at ledelsen i større grad vil kunne vurdere effekten av igangsatte tiltak og justere oppfølgingen av tiltakene ved behov. Det vil også være viktig med hensyn til en institusjonsakkreditering og en eventuell vekst i både antall studietilbud og studenter i årene som kommer.

Konklusjon

Kravene i universitets- og høyskoleloven § 3-5 (1) er oppfylt.

Læringsmiljø

§ 10-1 (3) Institusjonens arbeid med læringsmiljøet skal dokumenteres og inngå i institusjonens interne system for kvalitetssikring etter § 3-5.

Vurdering

Steinerhøgskolen sitt arbeid med læringsmiljø inngår i høyskolens kvalitetssystem og er ett av syv avgjørende felt som beskrives i kvalitetsplanen, under punkt 6 «Læringsmiljø, lokaler og utstyr». I kvalitetssystemet står det at «[s]tudentenes faglige fremgang og trivsel er avgjørende for at høyskolen skal kunne virkeliggjøre sine mål og intensjoner. I høyskolens relativt lille studiemiljø søkes det å fange opp svakheter på laveste nivå, dvs. at studentene oppfordres til å gi fortløpende respons i arbeidssituasjonen».

Læringsmiljøutvalget (LMU) har ifølge sitt mandat ansvar for å sikre at høyskolen jobber systematisk for å ivareta studentenes rett til et læringsmiljø som tilfredsstillende fysiske og psykososiale forhold. Arbeidet med læringsmiljøet omfatter i denne sammenhengen vurdering av det fysiske og psykiske læringsmiljøet, vurdering av lokaler og utstyr samt oversikt over forslag og gjennomførte tiltak med tanke på å bedre læringsmiljøet.

Gjennom samtaler med representanter fra LMU og studentene under institusjonsbesøket er det tydelig for komiteen at høyskolen har et bevisst forhold til arbeidet med å sikre et godt læringsmiljø, og at studentene er tilfredse. Høyskolen er opptatt av det fysiske læringsmiljøet, og komiteen fikk inntrykk av at høyskolen jobber spesielt godt med det psykososiale miljøet og legger til rette for at studentene skal trives og ha det bra. Komiteen kan imidlertid ikke se hvordan høyskolen jobber med det pedagogiske, digitale eller organisatoriske læringsmiljøet. Dette står ikke uttrykt i kvalitetssystemet, og det kommer heller ikke til syne i dokumentasjonen av kvalitetsarbeidet. De sakkyndige anerkjenner at steinerpedagogikken vektlegger bruk av andre læringsverktøy enn digitale hjelpemidler. Komiteen anerkjenner at Steinerhøgskolen arbeider med å videreutvikle sine bibliotekstjenester, for å sikre studentene tilgang til både databaser og digitale verktøy. Høyskolen viser også til at studentene i fellesgraden som tilbys i samarbeid med OsloMet, også har tilgang til kompetanse og utstyr ved OsloMet. Komiteen anbefaler høyskolen å inkludere alle dimensjoner av læringsmiljøet i både rutinebeskrivelser og prosedyrer i kvalitetssystemet og i det praktiske, kontinuerlige kvalitetsarbeidet, i samsvar med universitets- og høyskolelovens bestemmelse.

For å evaluere høyskolens læringsmiljø og studiekvalitet gjennomfører LMU og Studiekvalitetsutvalget (SKU) hvert år en felles, anonym studentundersøkelse. Basert på denne undersøkelsen utarbeider LMU og SKU en felles, årlig rapport som oppsummerer resultater fra studentundersøkelsen. Bakgrunnen for å utarbeide en felles rapport er ifølge utvalgene at det meste av informasjon som kommer frem i undersøkelsen, er relevant for begge utvalg, og at det er vanskelig å skille hvilke poster som knyttes til henholdsvis LMU og SKU. Rapporten presenterer en kort oppsummering av svarene og peker på hvilke punkter som krever oppmerksomhet, som for eksempel omfanget av arbeidskrav, økt kunnskap om akademisk skriving eller behov for flere studieplasser og tilgang til pensum og digitale

kilder. Komiteen kan imidlertid ikke se hvordan tiltakene skal følges opp, hvem som har ansvar for oppfølging, eller hvordan og når tiltak skal evalueres. Komiteen anbefaler at høyskolen utarbeider en mal for rapporten, som dermed vil sikre en mer systematisk gjennomgang og oppfølging av tiltak. Videre bør høyskolen være bevisst ansvarsfordelingen mellom LMU og SKU og dedikere ansvar for oppfølging av tiltakene for å sikre at de faktisk følges opp.

LMU dokumenterer sitt arbeid gjennom møterefater og en årlig rapport. Årsrapporten fra LMU er deskriptiv og presenterer en oppsummering av saker som har blitt drøftet i foregående studieår, og hvilke studentundersøkelser som har blitt gjennomført. Utover den årlige rapporten fra LMU og rapporten om studentundersøkelsen fra LMU/SKU til styret er det vanskelig for komiteen å se hvordan det kontinuerlige arbeidet med læringsmiljøet dokumenteres. Noe kommer til syne gjennom den årlige kvalitetsrapporten på studietilbudsnivå. Det er imidlertid ingen fast mal for kvalitetsrapportene som sikrer at informasjon innhentes og aggregeres systematisk ved de ulike studietilbudene, eller at alle dimensjoner av læringsmiljøet følges opp. Det er derfor ikke lett å se hvordan eventuelle utfordringer identifiseres, eller hvordan tiltak planlegges og følges opp. De sakkyndige er klar over at det ved mindre høyskoler foregår mye av muntlig og uformelt kvalitetsarbeid, hvor utfordringer løses lokalt. Komiteen anbefaler likevel høyskolen å legge til rette for mer systematisk dokumentasjon av sitt arbeid med læringsmiljøet, for å sikre at tiltak følges opp og evalueres.

Studentene får informasjon om muligheter for varsling om kritikkverdige forhold ved studiestart. De kan enten kontakte mentor, kontaktlærer eller emneansvarlig direkte, eller gå via studieadministrasjonen eller høyskolens organer. Høyskolen har også en digital varslingstjeneste, «Si ifra», hvor studentene kan varsle anonymt. Si ifra ligger lett tilgjengelig på høyskolens nettside, og alle henvendelser går direkte til rektor. Komiteen kan ikke se informasjon om hvordan eventuelle varsler håndteres, og heller ikke om det er rektor eller andre som har ansvar for å følge opp og melde tilbake til studenten. Komiteen anbefaler høyskolen å tydeliggjøre dette samt å legge inn informasjon om Si ifra-tjenesten i Studiehåndboken, som alle studenter mottar ved semesterstart. Utover nevnte varslingskanaler har høyskolen et studentombud som kan kontaktes ved behov, og som alle studenter skal få informasjon om i Studiehåndboken.

Oppsummert vurderer komiteen at arbeidet med læringsmiljø inngår i kvalitetsarbeidet, og at arbeidet blir tilfredsstillende dokumentert. Komiteen mener likevel at høyskolen bør inkludere alle dimensjoner av læringsmiljø i sitt arbeid, utarbeide strukturerte maler for dokumentasjon av læringsmiljøarbeidet og utpeke dedikerte ansvarlige for oppfølging og evaluering av planlagte tiltak.

Konklusjon

Kravene i universitets- og høyskoleloven § 10-1 (3) er oppfylt.

3.2 Studiekvalitetsforskriften

Periodiske evalueringer

§ 2-1 (2) Institusjonene skal gjennomføre periodiske evalueringer av studietilbudene sine. Representanter fra arbeids- eller samfunnsliv, studenter og eksterne sakkyndige som er relevante for studietilbudet, skal bidra i evalueringene. Evalueringresultatene skal være offentlige.

Vurdering

Studiekvalitetsutvalget (SKU) har ansvar for å igangsette en periodisk kontroll (heretter kalt periodisk evaluering) av høyskolens studietilbud hvert 5.–7. år. Rutinen for periodisk evaluering inngår i høyskolens interne kvalitetssikring av utdanningstilbudene og er beskrevet i høyskolens kvalitetsplan, under punkt 2 «Studietilbud».

SKU oppnevner en evalueringskomité på 3–5 medlemmer som skal gjennomføre evalueringen. Av retningslinjene kommer det frem at komiteen skal bestå av både eksterne og interne medlemmer som til sammen skal inneha kompetanse av relevant praktisk, faglig og akademisk art. I komiteen skal det også sitte en nåværende eller tidligere student. Ettersom det er et krav at representanter fra arbeids- eller samfunnsliv skal bidra i evalueringen, mener de sakkyndige at dette bør spesifiseres i høyskolens retningslinjer. De sakkyndige stiller seg også noe undrende til at en tidligere student kan inngå i komiteen på bekostning av en nåværende student, og mener mandatet bør spesifiseres til å gjelde en nåværende student.

Av komiteens mandat og institusjonens redegjørelse går det frem at formålet med den periodiske evalueringen er todelt. Komiteen skal både vurdere om utdanningens formål og formelle krav til studietilbudet er oppfylt, og komme med tilbakemeldinger som kan brukes i den videre kvalitetsutviklingen i studietilbudet.

Selve prosessen rundt de periodiske evalueringene er ifølge mandatet tredelt. Først får komiteen tilgang til fagmiljøets beskrivelser og egevaluering samt styringsdokumenter og annen relevant informasjon. Deretter gjennomfører komiteen et besøk ved Steinerhøgskolen, hvor medlemmene avholder møter med studenter, representanter fra den aktuelle utdanningen og representanter fra praksisfeltet. Avslutningsvis utarbeider komiteen en rapport som overleveres til studieleder og leder av SKU. Det fremkommer imidlertid ikke av retningslinjene hvem som har ansvaret for å utarbeide beskrivelser av fagmiljøet og egevalueringen som komiteen skal få tilgang til, eller format og detaljingsnivå på denne informasjonen. Komiteen anbefaler høyskolen å innlemme tydelige beskrivelser av dette og en mal for gjennomføring og rapport fra evalueringskomiteen i sine retningslinjer. Det vil sikre en mer systematisk gjennomgang av studietilbudene og dermed også legge til rette for sammenligning på tvers av studietilbud og innen samme studietilbud over tid.

Høyskolen har satt opp en rulleringsplan for periodisk evaluering av alle studietilbudene. I henhold til denne planen skal høyskolen totalt ha gjennomført periodisk evaluering av tre av sine studietilbud innen utgangen av 2024, og av samtlige studietilbud innen utgangen av 2026. Komiteen har kun sett ett eksempel på en gjennomført evaluering, av *bachelor i antroposofisk sosialpedagogikk*, som ble gjennomført i 2023. De sakkyndige mener at Steinerhøyskolen burde ha gjennomført flere evalueringer, gitt at høyskolen har seks akkrediterte studietilbud, og at kravet om periodisk evaluering har vært gjeldende siden 2017. Ifølge rulleringsplanen var det planlagt en ekstern evaluering av det engelskspråklige masterprogrammet i steinerpedagogikk i 2023, og av barnehagelærerutdanningen (heltid, deltid og videreutdanning) i 2024. I referatet fra et SKU-møte i september 2023 står det at ettersom masterprogrammet ble valgt ut som en del av NOKUTs tilsyn med kvalitetsarbeid, ble det bestemt å avlyse evalueringen. Under institusjonsbesøket ble det også klart at høyskolen hadde misforstått hensikten rundt utvelgelsen i tilsynet, og Steinerhøyskolen ville derfor sette i gang den eksterne evalueringen av masterprogrammet. Arbeidet var ikke igangsatt i månedsskiftet september/oktober 2024, men komiteen for evaluering av masterprogrammet er opprettet. Ifølge oppdatert rulleringsplan skal masterprogrammet evalueres i 2025, mens samtlige av høyskolens øvrige studietilbud er forskjøvet med to år fra opprinnelig rulleringsplan.

Den ene gjennomførte periodiske evalueringen baserer seg på kvalitative vurderinger og notater fra samtaler med rektor, studenter, studieleder for programmet og SKU. I tillegg er representanter fra arbeidslivet intervjuet, uten at komiteen kan se hvem disse representantene er, eller hvilken del av arbeidslivet de kommer fra. I evalueringen konkluderte komiteen med at alle formelle krav til akkreditering av studietilbud var oppfylt, men anbefalte blant annet en utvidet evalueringspraksis med nye kvalitative metoder for evaluering, at det sårbare miljøet på høyskolen skulle styrkes, et økt fokus på utfordringer knyttet til et digitalisert samfunn og at studietilbudet burde gjøres tilgjengelig for et bredere spekter av studenter, for å ivareta samfunnsrelevansen i en tid preget av endring og omstilling. Det går ikke frem av dokumentasjonen hvordan Steinerhøyskolen har fulgt opp anbefalingene fra evalueringskomiteen. Se vurderingene under studietilsynsforordningen § 4-1 (5).

I henhold til studiekvalitetsforordningen skal resultatene fra de periodiske evalueringene være offentlig tilgjengelige. Komiteen kan ikke se at resultatene fra den gjennomførte periodiske evalueringen ligger tilgjengelig, og anbefaler at den legges inn i kvalitetsmappa, som tilgjengeliggjøres for studenter og ansatte, hvis den ikke allerede ligger der. Se også komiteens anbefaling under vurderingen av universitets- og høyskoleloven § 3-5 (1).

Det kan være gode grunner til å velge en hybrid løsning hvor institusjonen kombinerer systematisk kontroll av studietilbudene med periodisk evaluering. Samtidig er det viktig å påpeke at intensjonen med periodisk evaluering er å innhente informasjon som videreutvikler studietilbudene. Steinerhøyskolen bør tydeliggjøre skillet mellom den systematiske kontrollen, som skal sikre at studietilbudene til enhver tid oppfyller akkrediteringskravene i regelverket, og den mer utviklingsorienterte periodiske evalueringen. Høyskolen bør vurdere hvilke krav til akkreditering det er hensiktsmessig å la

eksterne fagfeller og representanter fra arbeidslivet vurdere i den periodiske evalueringen, i tillegg til vurderingene studieleder gjør i den systematiske kontrollen.

Komiteen ser alvorlig på at den første periodiske evalueringen ved høyskolen har latt vente på seg i seks år etter at kravet trådte i kraft, og på at det vil ta ytterligere tid før høyskolens resterende akkrediterte studietilbud gjennomgår periodisk evaluering. Komiteen kan heller ikke se at høyskolen sikrer deltakelse fra arbeids- eller samfunnsliv i evalueringskomiteen – verken i mandatet eller i den gjennomførte periodiske evalueringen. Til tross for at Steinerhøgskolen kan vise til en rutine for gjennomføring av periodiske evalueringer og har gjennomført én evaluering siden kravet kom inn i forskriften i 2017, vurderer de sakkyndige at kravet ikke er oppfylt.

Steinerhøgskolen må dokumentere at institusjonen gjennomfører periodiske evalueringer i henhold til sin rulleringsplan. Videre må høyskolen dokumentere hvordan representanter fra arbeids- eller samfunnsliv inkluderes i evalueringskomiteene, ved å oppdatere rutinebeskrivelsene og mandatet for periodiske evalueringer.

Konklusjon

Kravene i studiekvalitetsforskriften § 2-1 (2) er ikke oppfylt.

3.3 Studietilsynsforordningen

Strategi og kvalitetsområder

§ 4-1 (1) Institusjonens kvalitetsarbeid skal være forankret i en strategi og dekke alle vesentlige områder av betydning for kvaliteten på studentenes læringsutbytte.

Vurdering

Strategi

Steinerhøgskolen er en stiftelse som har som formål «å tilby lavere og høyere grads utdanning innen steinerpedagogikk, tilby etter- og videreutdanning, drive forskning og utviklingsarbeid, samt bidra til forskerutdanning innenfor fagområdet». Steinerhøgskolen baserer sin virksomhet på et antroposofisk idégrunnlag, og samfunnsoppdraget er å tilby steinerpedagogisk grunn-, etter- og videreutdanning til personer som skal jobbe i steinerbarnehager, steinerskoler og sosialterapeutiske virksomheter.

Steinerhøgskolens systematiske kvalitetsarbeid baserer seg på følgende strategiske dokumenter:

- en langsiktig strategisk plan (2021–2025)
- høyskolens kvalitetssystem
- prioriteringsplaner basert på årlige prioriterte mål med tilhørende tiltak
- høyskolens budsjett

De årlige strategiske prioriteringene, slik de er uttrykt i årlige prioriteringsplaner, er i samsvar med høyskolens strategiske langtidspan. De årlige prioriteringsplanene er videre knyttet opp mot sektormålene, med konkrete tiltak listet opp for hvert mål. Videre kan komiteen se at høyskolens årsrapport til Kunnskapsdepartementet tar utgangspunkt i sektormålene og beskriver hvilke styringsparametere som ligger til grunn, og status for måloppnåelsen gjennom året. Det er derfor tydelig at det er en sammenheng mellom de strategiske dokumentene, og at dokumentene samlet sett ligger til grunn for det kontinuerlige kvalitetsarbeidet ved høyskolen. Komiteen kan imidlertid ikke se hvem som har ansvar for oppfølgingen av tiltakene, eller hvordan de ulike tiltakene følges systematisk opp over tid. Komiteen merker seg at det ikke er lett å se gjennom dokumentasjonen hvordan strategien følges opp i det daglige kvalitetsarbeidet. Ettersom prioriteringsplanen er tett koblet til høyskolens kvalitetsarbeid, anbefaler komiteen at høyskolen konkretiserer sine tiltak og tydeliggjør hvem som har ansvar for oppfølging, og legger det inn i planen. Videre viser komiteen til vurderingene under universitets- og høyskoleloven § 3-5 (1) og anbefalingen om å utarbeide en enhetlig mal for kvalitetsrapportene som er dekkende for alle studietilbud. Et slikt grep vil sikre at også prioriteringsplaner og tiltak følges opp på en mer systematisk måte. På den måten vil også kvalitetsarbeidet i større grad forankres i høyskolens strategi.

Kvalitetsområder

Til tross for at komiteen har inntrykk av at Steinerhøgskolen ikke har et bevisst forhold til kvalitetsområder og deres relasjon til studentenes læringsutbytte, inkluderer likevel høgskolen ulike relevante kvalitetsområder i sitt arbeid. Dette kommer til syne gjennom kvalitetsplanens syv felt, som er nedfelt i kvalitetssystemet. Disse syv feltene skal bidra til å sikre kvalitet fra søknad om opptak til vitnemål og omfatter informasjon og vurderinger om søknadsprosedyrer og opptak, evalueringer av studietilbud, undervisning og eksamen, fagpersonalets kompetanse, læringsmiljø og FoU-arbeid. Kvalitetsplanen er derfor et viktig verktøy som ivaretar sentrale områder av betydning for kvaliteten på studentenes læringsutbytte. I kvalitetsplanen har høgskolen listet opp aktuelle prosedyrer og rutiner, og med utgangspunkt i denne planen kan komiteen se flere eksempler på hvordan de ulike områdene er ivaretatt. Eksempelvis har søknads- og opptaksprosedyrer fått stor plass, og det er tydelig at høgskolen jobber aktivt med å øke studenttilstrømmingen i sine studietilbud. Et annet eksempel er høgskolens systematiske arbeid knyttet til fagpersonalets kompetanse og FoU-arbeid, gjennom faglig utvikling, publisering og formidling, og ikke minst gjennom samarbeidet med OsloMet om fellesgraden.

Komiteen kan imidlertid ikke se fra verken kvalitetssystemet eller øvrig dokumentasjon hvordan Steinerhøgskolen innhenter og sikrer tilstrekkelig kunnskap om utdanningens arbeidslivsrelevans på en systematisk måte. Høgskolens nære forhold til Steinerskoler, Steinerbarnehager og de tilhørende steinerforbundene representerer en viktig arena som kan ivareta hensynet til arbeidslivsrelevans. De sakkyndige anbefaler høgskolen å foreta en gjennomgang av kvalitetsplanen og de syv feltene/kvalitetsområdene og sørge for at studietilbudenes samfunns- og arbeidslivsrelevans blir løftet opp og innlemmet i kvalitetssystemet og det systematiske kvalitetsarbeidet.

Oppsummering

Komiteen vurderer at Steinerhøgskolens kvalitetsarbeid er forankret i høgskolens strategiske plan og dekker alle vesentlige områder av betydning for studentenes læringsutbytte. Komiteen anbefaler likevel at Steinerhøgskolen søker mot mer formelle strukturer med tydelige tiltaksplaner og oppfølgingsansvar, samtidig som høgskolen beholder sin egenart og fleksibilitet. På denne måten vil høgskolen tilrettelegge for et mer systematisk kvalitetsarbeid over tid.

Konklusjon

Kravene i studietilsynsforskriften § 4-1 (1) er oppfylt.

Forankring og kvalitetskultur

§ 4-1 (2) Kvalitetsarbeidet skal være forankret i institusjonens styre og ledelse på alle nivåer. Institusjonen skal gjennom kvalitetsarbeidet bidra til å fremme en kvalitetskultur blant ansatte og studenter.

Vurdering

Forankring

Styret har det overordnede ansvaret for studiekvaliteten ved Steinerhøgskolen. Årsrapporten vedtas av styret og beskriver høyskolens økonomi samt styrker, utfordringer, satsninger, prioriteringer og tiltak som skal bidra til å sikre relevans og god kvalitet i utdanning og forskning. Rapporten innledes med styrets årsberetning, hvor styret vurderer hvorvidt høyskolen har oppnådd fastsatte mål og resultater, og trekker frem de største utfordringene og prioriteringene for høyskolen i kommende år. Årsberetningen viser at styret er koblet tett på virksomheten, når det gjelder både sikring og videreutvikling av studiekvaliteten ved høyskolen. Ledergruppen, som består av rektor, studielederne, FoU-leder og administrativ leder, har en åpenbar nøkkelrolle i det systematiske kvalitetsarbeidet. Det går frem av kvalitetsplanens oversikt over tiltak og ansvar at ledergruppen er involvert i de fleste beslutninger knyttet til det kontinuerlige kvalitetsarbeidet. Månedlige møter i ledergruppen bidrar til å forankre kvalitetsarbeidet både på ledelsesnivå og nedover i organisasjonen, og sikrer at kunnskap om alle deler av høyskolens virksomhet kan virke inn i beslutninger og tiltak basert på informasjon fra kvalitetsarbeidet.

Videre kan komiteen se at studielederne har et stort ansvar, først og fremst i form av kvalitetssikring av det enkelte studietilbud, men også gjennom å fungere som bindeledd mellom studentene og fagmiljøet og mellom de enkelte studietilbudene og høyskolens studiekvalitetsutvalg, ledelse og styre. Studieleders arbeid skal ta utgangspunkt i høyskolens langsiktige strategiplan samt kvalitetsplanen og de årlige prioriterte satsningsområdene. Studielederne har også jevnlig møter med sitt kollegium, og videreutvikling av studiekvalitet står sentralt i møtene. På denne måten er det kontinuerlige kvalitetsarbeidet godt forankret på studieledernivå. Det er også studielederne som har ansvaret for den årlige kvalitetsrapporten for hvert studietilbud, hvilket innebærer at studielederne må holdes informert om studiekvaliteten fra emneansvarlige og andre i fagmiljøet tilknyttet studietilbudet. Gjennom de månedlige møtene i ledergruppen rapporterer studielederne om studiekvaliteten i de enkelte studietilbudene til ledelsen.

Emneansvarlige er koblet tett opp til det daglige kvalitetsarbeidet gjennom samarbeidsmøter og dialog med forelesere og emneevalueringer. Komiteen har sett noen få eksempler på slike evalueringer. Til tross for at de sakkyndige har vurderer at høyskolen har en sterk evalueringskultur som kommer til syne gjennom ulike møtearenaer og evalueringer, får komiteen inntrykk av at verken evalueringene eller oppsummeringene gjennomføres enhetlig og systematisk. Det er derfor ikke helt tydelig hvorvidt det foreligger en systematikk i oppfølgingen av tilbakemeldingene, eller hvordan emneansvarlige

rapporterer videre oppover i systemet. Komiteen anbefaler høyskolen å utarbeide tydeligere rammer for evaluering av studiekvalitet, i form av mer strukturerte maler og rapporteringslinjer.

Kvalitetskultur

Å fremme kvalitetskultur blant ansatte og studenter innebærer blant annet at institusjonen legger til rette for kunnskapsdeling, medvirkning og arenaer for diskusjon om kvalitetsarbeidet og kvaliteten i studietilbudene. Komiteen kan se at Steinerhøgskolen både har gjennomført og tilrettelegger for flere ulike tiltak som fremmer nettopp dette. Roller, ansvar, mandater og rutiner er godt beskrevet i kvalitetssystemet.

Høyskolen er opptatt av evalueringer av sine studietilbud, av å bearbeide og diskutere evalueringene, og av å dele erfaringer og kunnskap. Komiteen kan se at høyskolen tilrettelegger for kunnskapsdeling på tvers av nivå. Det går frem av både dokumentasjonen og informasjon fra institusjonsbesøket at det er et stort engasjement for studiekvalitet og kunnskapsdeling blant både faglig og administrativt ansatte, og at høyskolen tilrettelegger for god involvering av både studenter og ansatte. Høyskolen har etablert flere ulike møtearenaer hvor studiekvalitet og kvalitetsutvikling står på agendaen. I tillegg til møter i ledergruppen og blant studielederne har komiteen sett eksempler på ulike teammøter på studieprogramnivå, møter i høyskolekollegiet og de mer uformelle møtene mellom studenter og undervisere. Studiekvalitetsutvalget har en nøkkelfunksjon når det gjelder videreutvikling av studiekvalitet. Utvalget skal ifølge mandatet avholde minst tre møter per semester. Ettersom SKU har en bred sammensetning av representanter, har høyskolen lagt til rette for involvering av både studenter og ansatte når studiekvalitet står på agendaen.

Gjennom referater fra møter i ledergruppen kommer det frem at høyskolen ikke har et godt system for inkludering og oppfølging av gjestelærere. Gjestelærere kommer til høyskolen uten at noen tar imot dem, og de vet ofte ikke hvor de skal. Ledergruppen sier selv at høyskolen trenger en formell ordning for hvordan en gjestelærer skal ivaretas, og at det skal være tydelig hvem som skal holde i kontakten med læreren fra kontakten opprettes til lønnen utbetales. Etter at høyskolens ledergruppe ble gjort oppmerksom på denne mangelfulle rutinen, har rutinene for oppfølging av gjestelærere blitt gjennomgått på nytt. Komiteen har fått fremlagt dokumentasjon som viser hvordan høyskolen har sørget for tydeligere rutiner for ivaretagelse av gjestelærere. De sakkyndige anbefaler høyskolen å legge de oppdaterte rutinene inn i kvalitetssystemet.

Studentmedvirkning

Studentene ved Steinerhøgskolen er formelt representert i styret, i studiekvalitetsutvalget, i læringsmiljøutvalget, i høyskolens klagenemnd og i skikkethetsnemnda. I styret blir både hovedrepresentanten for studentene og vara (med talerett) invitert til styremøtene. Studentene danner også et studentråd med egne retningslinjer. Studenter fra hvert årskull i heltidsutdanningene er representert i studentrådet. Høyskolen har derfor lagt til rette for at studentstemmen skal bli hørt gjennom hele studieløpet, og studentene gir uttrykk for at de opplever at det er kort vei fra studenter til forelesere, faglig ansvarlige, ledelsen og styret. Hver heltidsklasse har ukentlige forumstimer hvor studentene kan ta opp saker som

omhandler undervisning, læringsmiljøet eller annet. Gjennom studentuttalelsen kommer det imidlertid frem at studentene opplever at de ikke ser hvordan resultater fra studentevalueringer blir fulgt opp, og at de derfor kan miste motivasjonen til å delta i evalueringer. De opplever likevel å bli hørt og tatt på alvor, og at de har en viss medbestemmelse i klasserommet. Til tross for at studentene er til stede i alle møtefora, og selv om det legges vekt på at studentstemmen skal bli hørt, anbefaler komiteen at høyskolen følger opp studentevalueringer mer systematisk. Det innebærer blant annet å synliggjøre resultatene fra studentundersøkelsene og sikre at tilbakemeldingsløyfen lukkes gjennom tydelig formidling til studentene om hvordan resultatene følges opp.

Oppsummering

Komiteen er av den oppfatning at kvalitetsarbeidet er godt forankret i hele institusjonen. Dette kommer til syne gjennom rutinebeskrivelser og dokumentasjon fra kvalitetsarbeidet, og det ble bekreftet gjennom samtaler med både ledelsen og ansatte på ulike nivå under institusjonsbesøket. For å sikre mer enhetlig informasjonsinnhenting og rapportering kan høyskolen imidlertid med fordel utarbeide skriftlige maler for evalueringer og rapporteringer og tydeliggjøre sine rapporteringslinjer. Slik blir det enklere å følge opp kvalitetsarbeidet over tid og å sikre at alle tiltak følges opp på en systematisk måte, noe som bidrar til den langsiktige kvalitetsutviklingen. Høyskolen bør også etablere rutiner for å følge opp sine gjestelærere, og disse rutinene bør innlemmes i kvalitetssystemet.

Kvalitetskulturen står sterkt ved Steinerhøgskolen, fra studentene og opp til øverste ledelse og styret. De sakkyndige vil berømme hvordan høyskolen gjennom sine ulike møtearenaer, sterke delingskultur og åpen-dør-mentalitet kontinuerlig jobber med å bygge en kvalitetskultur for sine studenter og ansatte.

Konklusjon

Kravene i studietilsynsforskriften § 4-1 (2) er oppfylt.

Ordninger for systematisk kontroll

§ 4-1 (3) Institusjonen skal ha ordninger for systematisk å kontrollere at alle studietilbud tilfredsstiller kravene i forskrift om kvalitetssikring og kvalitetsutvikling i høyere utdanning og fagskoleutdanning § 3-1 til § 3-3 og kapittel 2 i denne forskrift.

Vurdering

Steinerhøgskolen er en høyskole uten institusjonsakkreditering og må søke NOKUT om akkreditering av nye studietilbud og om større endringer av eksisterende studietilbud. Høgskolen er selv ansvarlig for å kontrollere at eksisterende studietilbud driftes i henhold til kravene i studietilsynsforskriften § 2-1 til § 2-3 og studiekvalitetsforskriften § 3-1 til § 3-3.

Akkreditering av nye studietilbud

Det inngår ingen rutiner for akkreditering av nye studietilbud i Steinerhøgskolens kvalitetssystem, men det står beskrevet under punkt 2 «Studietilbud» i kvalitetsplanen at «beslutninger om å søke om akkreditering av nye studietilbud, eller å foreta så vesentlige endringer i eksisterende studietilbud at det krever ny akkreditering, tas etter rådslag med forbundene og vedtas av høyskolens styre». Høsten 2023 søkte Steinerhøgskolen om akkreditering som høyskole. Med akkreditering som høyskole følger det selvakkrediteringsfullmakter for studietilbud på bachelornivå. I sin redegjørelse skriver høyskolen at forslag om å utvide studieporteføljen i fremtiden vil være basert på strategiplanen og årsplanen. Videre skriver høyskolen at SKU vil være viktig i en slik prosess, og at utvalget i samarbeid med administrativ leder og rektor vil «sørge for at det gjøres grundige undersøkelser om det vil være realistisk og forsvarlig å tilby studieprogrammet». I denne vurderingen vil samfunnets behov for studietilbudet, studentgrunnlaget, fagkompetanse og fagmiljø, administrative ressurser, økonomiske overslag og fysiske forhold være viktige.

Deretter vil rektor ta saken opp i styret, som vil vurdere om det skal igangsettes en prosess for å utvikle studietilbudet. LMU, studentrådet, Steinerskoleforbundet, Steinerbarnehageforbundet og Sosialterapeutisk forbund vil tas med på råd. Dersom styret beslutter å igangsette prosessen, vil SKU nedsette en sakkyndig komité bestående av interne og eksterne medlemmer som skal vurdere akkrediteringen. Steinerhøgskolen har i dokumentet «Selvakkreditering av nye utdanningsprogram» utarbeidet et mandat for denne komiteen, som beskriver hva komiteen skal gjøre. Komiteen skal blant annet vurdere om formelle krav til studietilbudet er oppfylt, om utdanningens navn er dekkende, og om formål og kvalitetskrav er oppfylt. Komiteen skal også besøke høyskolen og snakke med studenter, ansatte og representanter fra praksisfeltet. Deretter skal komiteen utarbeide en rapport som skal overleveres til rektor, fremtidig studieleder og leder av SKU. I mandatet for SKU står det at utvalget er pådriver i utviklingen av nye studietilbud, og en av de sentrale oppgavene er å godkjenne nye og reviderte program- og emneplaner. I Steinerhøgskolens søknad om institusjonsakkreditering har mandatet til SKU blitt tydeliggjort, ved at utvalget skal «utvikle og akkreditere nye studietilbud».

Rutiner for akkreditering av nye studietilbud er ved tilsynstidspunkt ikke lagt inn i Steinerhøgskolens kvalitetssystem, og komiteen forventer at beskrivelsen av denne prosessen blir tatt inn som del av kvalitetssystemet. Det er viktig at dette kommer på plass i forbindelse med høyskolens akkrediteringssøknad.

Kontroll av eksisterende studietilbud (reakkreditering)

Ifølge høyskolens redegjørelse skal periodisk kontroll (dvs. periodisk evaluering) av studietilbud kontrollere at programmet driftes etter gjeldende regelverk. Videre skriver Steinerhøgskolen at studieleder har ansvar for kvalitetskontroll av det enkelte studietilbud. Ifølge redegjørelsen skal studieleder sørge for kontinuerlig diskusjon i kollegiet rundt de mest vesentlige punktene i kvalitetsplanen og sammenstille diskusjonene og arbeidet som er gjort, i en årlig kvalitetsrapport. Kvalitetsrapporten er kort beskrevet i kvalitetssystemet under punkt 2 «Studietilbud i kvalitetsplanen», og komiteen har sett eksempler på kvalitetsrapporter for studieårene 2021/22 og 2022/23. Kvalitetsrapporten går fra studieleder til ledergruppen.

Komiteen mener at tredelingen av ansvar knyttet til rollene for studieleder, studieprogrammets kollegium og ledergruppen, slik den er beskrevet i redegjørelsen, *kan* bidra til at studietilbudene høyskolen tilbyr, til enhver tid tilfredsstillers forskriftskravene, forutsatt at rutinene blir fulgt. Samtidig beskriver mandatet for periodisk evaluering av studietilbud at evalueringskomiteen skal vurdere om formelle krav til studietilbudet er oppfylt. Se vurdering av periodiske evalueringer under studiekvalitetsforskriften § 2-1 (2). Dersom den systematiske kontrollen med at studietilbudene tilfredsstillers kravene til akkreditering, utelukkende skal foregå gjennom periodisk evaluering av studietilbud hvert 5.–7. år, vurderer komiteen at det er for sjelden.

Komiteen mener at Steinerhøgskolen må lage tydelige rutinebeskrivelser for både periodisk evaluering av studietilbud og for systematisk kontroll med at studietilbudene oppfyller kravene til akkreditering. I den dokumentasjonen høyskolen har sendt inn for tilsynet, er det krevende å få tak på hva den periodiske evalueringen og den systematiske kontrollen skal frembringe av informasjon, og hvordan de to prosessene skal foregå. Som beskrevet over har studielederne ifølge redegjørelsen et overordnet faglig ansvar for systematisk kontroll av sine respektive studietilbud. Komiteen kan imidlertid ikke se at denne oppgaven fremkommer tydelig av funksjonsbeskrivelsen for studielederne, og anbefaler høyskolen å presisere hvilke rutiner som ligger til dette ansvaret i funksjonsbeskrivelsen.

Det utarbeides årlige kvalitetsrapporter for alle høyskolens studietilbud. Komiteen mener at kvalitetsrapportene har potensial til å kunne sikre systematisk kontroll med at studietilbudene til enhver tid oppfyller kravene til akkreditering, men det forutsetter at malen for kvalitetsrapportene får en enhetlig struktur og knyttes tettere opp mot akkrediteringskravene. Dersom høyskolen gjennom kvalitetsrapportene kan fange opp eventuelle avvik, så kan kvalitetsrapportene fungere som en igangsetter for en intern reakkreditering eller en ekstern evaluering med en mer grundig gjennomgang av akkrediteringskravene. Samtidig er det viktig at kvalitetsrapportene ikke utelukkende benyttes som en sjekklister for oppfyllelse av akkrediteringskravene, på bekostning av

oppfølging av det kontinuerlige kvalitetsarbeidet. Se vurderinger av kvalitetsrapporten og dens rolle under universitets- og høyskoleloven § 3-5 (1) og studietilsynsforskriften § 4-1 (5). Komiteen understreker at den systematiske kontrollen må gjennomføres og dokumenteres gjennom faglige vurderinger av hvorvidt studietilbudene oppfyller alle kravene til akkreditering. Steinerhøgskolen må også dokumentere tydelige rutiner og ansvarsfordeling knyttet til fellesgraden, i henhold til samarbeidsavtalen mellom Steinerhøgskolen og OsloMet, for å sikre at studietilbudet oppfyller alle kravene.

Kontroll av fagmiljø

Høgskolen har en årlig gjennomgang av fagmiljøet, hvor fagmiljøets samlede kompetanse på sentrale fagområder som inngår i studietilbudene, blir vurdert. Som en del av denne vurderingen beskrives fagmiljøets størrelse, stabilitet og sammensetning, inkludert stillingsbetegnelse, kompetanse, fagområder i utdanningen og stillingsandel. Samtlige studietilbud gjennomgås på denne måten, med en samlet vurdering av hvorvidt høgskolen har tilstrekkelig antall faglig ansatte med riktig kompetanse ved sine utdanningstilbud. Det er ledergruppen som foretar vurderingen, og som utarbeider en rapport i etterkant. Denne rutinen fremkommer i kvalitetssystemet, i kvalitetsplanen under punkt 5 «Fagpersonalets kompetanse og kompetanseutvikling». Komiteen har sett eksempler på slike rapporter og er av den oppfatning at høgskolen har god kontroll på sitt fagmiljø. Komiteen vurderer at høgskolen gjennom sine årlige vurderinger er i stand til å holde god oversikt over eksisterende kompetanse samt identifisere behov for ekstra ressurser eller kompetanse.

Oppsummering

Komiteen ser ansatser til at Steinerhøgskolen gjennom den nevnte tredelingen av ansvar kontrollerer at studietilbudene tilfredsstiller kravene i forskrift om kvalitetssikring og kvalitetsutvikling i høyere utdanning, men er ikke overbevist om at det skjer på en systematisk og oversiktlig måte, eller at prosessen er forutsigbar for alle involverte. Det må komme tydelig frem i rutiner og rapporter at de beskrevne prosessene faktisk fører til at alle krav til studietilbudet blir vurdert, og at eventuelle avvik rettes opp.

Ved Steinerhøgskolen utarbeides det årlige kvalitetsrapporter, og det foreligger en rullerende plan om periodisk evaluering av alle studietilbud, der studietilbudene skal kontrolleres opp mot kravene til akkreditering. Den rullerende planen viser at det skal være en ekstern periodisk evaluering av alle studietilbud, men per i dag foreligger det kun rapport fra én slik evaluering. Både de årlige kvalitetsrapportene og rapporten fra den ene gjennomførte periodiske evalueringen gir begrenset dokumentasjon om kvaliteten på studietilbudene og hvordan studietilbudene skal utvikles og følges opp. Det er heller ikke lett å se at alle kravene i studietilsynsforskriften for bachelor- og mastergradsutdanningene, og i studiekvalitetsforskriften for masterutdanningene er vurdert i disse rapportene.

Komiteen mener at høgskolens årlige gjennomgang av fagmiljøet og vurdering av fagmiljøkravene, både de kvantitative og kravene knyttet til kompetanse og FoU, sikrer at akkrediteringskravene til fagmiljø er oppfylt.

Konklusjon

Kravet i studietilsynsforskriften § 4-1 (3) er ikke oppfylt.

Systematisk innhenting av informasjon

§ 4-1 (4) Institusjonen skal systematisk innhente informasjon fra relevante kilder for å kunne vurdere kvaliteten i alle studietilbud.

Vurdering

Steinerhøgskolen har rutiner for systematisk innhenting av informasjon fra ulike kilder, og informasjonen danner grunnlaget for høyskolens kvalitetsarbeid. Sentrale kilder er listet opp i kvalitetsplanen i høyskolens kvalitetssystem under punkt 3 «Studentevaluering av studier og undervisning». Kildene omfatter blant annet opptaksrapporter, emneevalueringer og kursevalueringer, eksamensrapporter, studentundersøkelsen, kandidatundersøkelsen, periodiske evalueringer av studietilbud, Studiebarometeret, Database for statistikk om høyere utdanning (DBH) og Tilstandsrapporten fra HK-dir.

Interne kilder

Studentevalueringer er sentrale i høyskolens arbeid, hvor emneevalueringer og den årlige studentundersøkelsen er viktige kilder til informasjon om kvaliteten i høyskolens studietilbud. Komiteen har sett flere eksempler på emneevalueringer og hvordan disse sammenfattes i en felles emnerapport som går til studieleder. Ifølge kvalitetsplanen kan emneevalueringene gjennomføres enten muntlig eller skriftlig, og det innebærer at «det foregår en erfaringsutveksling og dermed en gjensidig læringsprosess for student og lærer, fagansvarlig eller praksisansvarlig». Det fremstår noe uklart for komiteen hvilke rutiner som gjelder for henholdsvis muntlig og skriftlig evaluering, og hvordan høyskolen sikrer at evalueringene gjennomføres og dokumenteres på en hensiktsmessig måte. I tillegg til å gjennomføre evalueringer av hvert emne viser høyskolen til at den også gjennomfører halvårsevalueringer og evalueringer av studietilbudene som helhet. Komiteen har fått tilsendt eksempler på maler for evalueringene, men kan ikke se rutiner for hvordan de ulike evalueringene følges opp, og hvem som har ansvar utover «ledergruppen v/studieledere». De sakkyndige anbefaler høyskolen å tydeliggjøre rutinen for evalueringer av emner, halvårsevalueringer og evalueringer av studietilbud som helhet, og hvilke vurderinger som ligger til grunn for å gjennomføre disse evalueringene muntlig eller skriftlig.

For etterutdanningstilbudene gjennomfører høyskolen kursevalueringer. Kursansvarlig har ansvar for å innhente informasjon om faglig utbytte, innhold og praktisk gjennomføring. Informasjonen som hentes inn, skal benyttes til vurdering av etterutdanningstilbudet for neste studieår. I henhold til kvalitetsplanen gjelder dette for større etterutdanningstilbud, og det er ikke helt klart for komiteen i hvilken grad mindre, kursspesifikke etterutdanningstilbud evalueres, da dette heller ikke kommer frem av kvalitetssystemet.

Som en del av høyskolens vurdering av kvaliteten i studietilbudene inngår eksamensrapporter. Disse representerer viktige bidrag i evalueringen av organisering og gjennomføring av bachelor- og masteroppgaver og eksamener samt oppgavens form og relevans. I eksamensrapportene inngår tilbakemeldinger fra både interne og eksterne sensorer. Komiteen har sett eksempler på eksamensrapporter og vurderer at deres format er tilstrekkelige for å innhente relevant informasjon som kan brukes til utvikling av

studietilbudet. Ett av eksemplene viste også hvordan sensors tilbakemelding om format og vektning av den fagdidaktiske oppgaven måtte reduseres for mer balanserte eksamensresultater, ble tatt til følge og innført til påfølgende års eksamensgjennomføring (eksamen i naturfag, lærerutdanningen). De sakkyndige mener likevel at høyskolen med fordel kan tydeliggjøre rutineene for oppfølging av tilbakemeldinger og tiltak knyttet til eksamensrapportene i kvalitetssystemet.

Steinerhøgskolen har en egen kandidatundersøkelse som gjennomføres hvert femte år. Undersøkelsen innhenter informasjon om kandidatenes motivasjon for utdanningen, deres opplevelse av undervisningen og utdanningsløpet, læringsutbytte og kompetanse etter endt utdanning. Komiteen har sett eksempel på den siste kandidatundersøkelsen fra 2022, som innhentet informasjon fra studenter som fullførte treårig barnehagelærerutdanning eller lærerutdanning på heltid i perioden 2014–2021. Blant 132 inviterte kandidater besvarte 28 prosent hele undersøkelsen, og 2/3 av kandidatene hadde fullført lærerutdanningen. Rapporten fra kandidatundersøkelsen viser at høyskolen innhenter nyttig informasjon om undervisningens innhold og gjennomføring, hvilken teoretisk kunnskap og praktiske ferdigheter utdanningen har bidratt med, og hvilke jobbmuligheter studentene har fått i etterkant. Slik belyser kandidatundersøkelsen både undervisningskvalitet og relevanskvalitet ved høyskolens studietilbud.

I tillegg til nevnte interne kilder er den årlige studentundersøkelsen sentral. Det er SKU som sammen med LMU har ansvar for denne undersøkelsen, hvor studentene anonymt evaluerer sentrale sider av studiekvaliteten ved sitt studium samt læringsmiljøet ved høyskolen. Undersøkelsen gjennomføres i vårsemesteret, og SKU har i etterkant ansvar for å sammenfatte resultatene og utarbeide forslag til tiltak.

Eksterne kilder

Steinerhøgskolen benytter resultater fra Studiebarometeret for å belyse studentenes tilfredshet. Komiteen har sett eksempler på oppsummeringer av resultatene fra Studiebarometeret, men ikke hvordan høyskolen bruker disse resultatene aktivt i sitt videre arbeid med studiekvaliteten.

For å kartlegge studietilbudenes relevans, innhenter Steinerhøgskolen informasjon fra praksisfeltet gjennom ulike samarbeidsmøter. Komiteen har sett eksempler på referat fra møter med både Steinerbarnehageforbundet, Steinerskoleforbundet og andre steinerpedagogiske virksomheter. I sin redegjørelse skriver høyskolen at samarbeidet med de ulike forbundene er nødvendige for å sikre at Steinerhøgskolens samfunnsoppdrag oppfylles. Gjennom samarbeidet får høyskolen informasjon om virksomhetenes behov for Steinerhøgskolens utdanninger og om studietilbudenes arbeidslivsrelevans. Komiteen vurderer at høyskolen åpenbart er i dialog med avtakerfeltet, men systematikken rundt hvordan informasjonen innhentes og dokumenteres, er ikke godt beskrevet. Det samme gjelder evaluering av studentenes praksis. De sakkyndige kan ikke se hvorvidt denne kilden inngår i kvalitetsarbeidet. Høyskolen bør utarbeide rutiner for både innhenting og bruk av informasjon fra praksis- og avtakerfeltet og innlemme disse rutineene i kvalitetssystemet.

Det er uklart for komiteen hvilke kilder som inngår i samarbeidet med OsloMet (fellesgraden i grunnskolelærerutdanningen), og hvorvidt OsloMet innhenter eksterne data som benyttes i kvalitetsarbeidet. Komiteen savner en beskrivelse av hvordan studietilbudet evalueres, og av ansvarsfordelingen knyttet til informasjonsinnhenting og anvendelse av denne i kvalitetssystemet.

Oppsummering

Komiteen vurderer at Steinerhøgskolen tilfredsstillende minstekravene for innhenting av informasjon fra relevante kilder for å kunne vurdere kvaliteten i sine studietilbud. Likevel bør høgskolen vurdere mer systematisk innhenting og oppfølging av informasjon fra eksterne kilder og i større grad synliggjøre hvordan høgskolen innhenter informasjon fra arbeidslivet. Komiteen anbefaler videre at høgskolen ser alle sine eksisterende kilder i sammenheng, og at den synliggjør hvordan informasjonen fra eksterne kilder blir brukt i kvalitetsarbeidet.

Konklusjon

Kravet i studietilsynsforskriften § 4-1 (4) er oppfylt.

Bruk av kunnskap fra kvalitetsarbeidet

§ 4-1 (5) Kunnskap fra kvalitetsarbeidet skal brukes til å utvikle kvaliteten i studietilbudene og avdekke eventuelt sviktende kvalitet. Sviktende kvalitet skal rettes opp innen rimelig tid.

Vurdering

Dokumentasjonen viser at Steinerhøgskolen bruker resultater fra kvalitetsarbeidet som kunnskapsgrunnlag for å utvikle kvaliteten i høyskolens studietilbud. Ledergruppen og ledelsen benytter resultatene i utarbeidelsen av prioriteringsplaner, strategiske langtidsplaner, kvalitetsutvikling av eksisterende studietilbud og utvikling av fagmiljøet.

Videreutvikling av kvaliteten i studietilbudene

Kvalitetsarbeidet til Steinerhøgskolen vektlegger, ifølge kvalitetssystemet, dialog og tilbakemeldinger gjennom prinsippet om «åpne dører». Jevnlige samtaler mellom alle parter og en kontinuerlig vilje til konkrete forbedringstiltak ligger til grunn for høyskolens arbeid med å videreutvikle kvaliteten. Komiteen har sett eksempler på at tilbakemeldinger fra studentene har blitt fulgt opp og bidratt til kvalitetsutvikling. Studentundersøkelsen har vist at det er de samme utfordringene som går igjen ved høyskolen: Det er krevende studier med mye obligatorisk undervisning og mange arbeidskrav, lite tid til eget arbeid og begrenset tilgang til digitale kilder og sitteplasser på campus. Disse utfordringene har ifølge høyskolen selv vært på agendaen i kvalitetsarbeidet over lengre tid. Studentenes timeplan har blitt justert ved at høyskolen har lagt inn en ukentlig studiedag. Omfanget av arbeidskrav har blitt justert til påfølgende semester eller studieår. Behovet for samkjøring av emner er et eksempel på en større endring som gikk til styret, og som ble tatt godt imot fra studentenes side. Komiteen har også sett at høyskolen har endret emnemoduler og innført grunnleggende innføring i akademisk skriving etter tilbakemeldinger fra studentene. Dette viser at høyskolen tar studentenes tilbakemeldinger på alvor og søker løsninger som bidrar til utvikling av studiekvaliteten. Tilgangen til digitale kilder og flere sitteplasser på campus er imidlertid fortsatt utfordringer ved Steinerhøgskolen, og komiteen råder høyskolen til å følge opp dette med konkrete tiltak.

Komiteen vil fremheve «Praksisprosjektet», som ble initiert av høyskolen i 2020/21. Målet med prosjektet var å tydeliggjøre arbeidsfordelingen mellom praksisstedene og høyskolen og skape bedre sammenheng mellom de ulike sidene av profesjonsutdanningen. Steinerhøgskolen har ifølge kvalitetsrapporten for 2021/22 etablert faste avtaler med flere praksisskoler og tilbyr faste digitale samlinger for praksislærere og praksiskoordinatorer. Hensikten med faste praksisskoler har vært å gi større forutsigbarhet, mulighet for kompetansebygging for praksislærerne og økt kvalitet på studentenes praksis. Ettersom praksis er en viktig del av utdanningen til studentene ved alle høyskolens studietilbud, vurderer komiteen at praksisprosjektet er et godt grep for å videreutvikle studiekvaliteten. Det er imidlertid viktig at tiltakene konkretiseres og synliggjøres i høyskolens prioriteringsplaner, for å sikre oppfølging og kontinuitet i arbeidet.

Den årlige prioriteringsplanen og årsrapporten til Kunnskapsdepartementet er viktige kilder for å identifisere behov for tiltak og evaluere hvorvidt tiltakene har blitt gjennomført, samt effekten av tiltakene. Høgskolen har arbeidet systematisk med å styrke fagmiljø og forskning. Som vist i kvalitetsplanen legger høgskolen vekt på fagpersonalets kompetanseutvikling som et sentralt element for studiekvaliteten. Det innebærer blant annet at høgskolen foretar en årlig vurdering av utvikling og endringsbehov i personalets kompetanse. Komiteen har sett eksempler på hvordan en slik gjennomgang foregår, og hvordan tiltak for kompetanseheving blir løftet frem. Høgskolen satser også på å styrke forskning og formidlingsarbeid. Ifølge prioriteringsplanen skal alle tilsatte i førstestillinger årlig sende inn konferansebidrag og/eller en vitenskapelig publikasjon, hvis ikke annet er avtalt. I denne sammenhengen har Steinerhøgskolen vist til sitt internasjonale samarbeid med Alanus Hochschule für Kunst und Gesellschaft i Tyskland. Samarbeidet omfatter utveksling av personell og studenter og etablering av et felles fagfelleverdert elektronisk tidsskrift (RoSE).

I evalueringsrapporten fra den ene periodiske evalueringen som er gjennomført ved Steinerhøgskolen, fikk høgskolen en rekke anbefalinger til videreutvikling av studietilbudet *bachelor i antroposofisk sosialpedagogikk*. Steinerhøgskolen har ikke dokumentert hvordan anbefalingene fra komiteen har blitt fulgt opp i etterkant av evalueringen. Videre er det uklart for NOKUTs sakkyndige komité hvem som har ansvar for å følge opp tiltakene som identifiseres i evalueringsrapporten, og hvilken forpliktelse ledelsen har til å følge opp anbefalingene. Verken i kvalitetsplanen eller i årsplanen for kvalitetssikring fremgår det tydelig hvem som har ansvar for beslutning om tiltak knyttet til de periodiske evalueringene. Under institusjonsbesøket oppfattet imidlertid de sakkyndige at dette ansvaret ligger hos studieleder. Komiteen anbefaler at ansvaret tydeliggjøres i funksjonsbeskrivelsen for studieleder.

Avdekke sviktende kvalitet

I tillegg til rutiner og systemer for kvalitetssikring som er beskrevet tidligere, har Steinerhøgskolen flere systemer for å avdekke sviktende kvalitet. Steinerhøgskolen er en liten og oversiktlig organisasjon med kort vei mellom studenter, forelesere, administrasjonen, ledelsen og styret. Høgskolen vektlegger dialog og tillit, og prinsippet om åpne dører og jevnlig samtaler står sentralt. Det er et uttalt ønske at kvaliteten forbedres kontinuerlig, og at problemene tas fatt i og håndteres på aller laveste nivå. Studentene oppfordres til å gi fortløpende respons i arbeidssituasjonen. Slik kan justeringer foretas underveis. Studentene kan varsle sin kontaktlærer, emneansvarlig, Studentrådet, studieadministrasjonen eller høgskolens organer. Dersom studentene ønsker anonymitet, har høgskolen en digital varslingstjeneste, «Si ifra». Studentene får informasjon om varslingskanaler ved studiestart og i den årlige studiehåndboken, som oppdateres hvert år.

Alle ansatte får informasjon fra administrativ leder om varslingskanaler ved studiestart hvert år. Høgskolen vedtok i november 2019 varslingsrutiner for ansatte ved kritikkverdige forhold. Av rutinen fremgår det at den ansatte varsler sin nærmeste leder eller andre i virksomheten som har ansvar for de spørsmålene eller personene det gjelder. Rutinen

beskriver hvordan den ansatte kan varsle (muntlig eller skriftlig), og hvordan et varsel skal følges opp. Styreleder skal kontaktes dersom varselet gjelder ledere ved høyskolen.

Når det avdekkes mangler i kvalitetssystemet eller kvalitetssvikt i utdanningen, inneholder systemet retningslinjer for hvordan utbedring kan initieres. Kvalitetssvikt skal ifølge kvalitetssystemet løses på lavest mulig nivå. Sviktende kvalitet som ikke har blitt identifisert på studieprogramnivå og derfor avdekkes av studieleder, SKU eller LMU, har kort vei til studentrådet eller høyskolens ledelse/styre. Når tiltaket er fullført, skal det rapporteres tilbake til det organet eller vedkommende som meldte om svikten. Kvalitetsrapporten er et viktig virkemiddel for å identifisere kvalitetssvikt, utarbeide forslag til tiltak og sikre at tiltak gjennomføres og evalueres. De sakkyndige mener imidlertid at kvalitetsrapporten i sin nåværende form ikke ivaretar denne systematikken på en tilstrekkelig god måte, og viser til vurderingene av kvalitetsrapporten under universitets- og høyskoleloven § 3-5 (1).

Komiteen har tillit til at høyskolens prinsipp om å løse utfordringer på lavest mulig nivå fungerer tilstrekkelig, mener det er sannsynlig at potensielle problemer har blitt identifisert og rettet opp før de har ført til kvalitetssvikt. Komiteen merker seg to forbedringsområder som høyskolen selv trekker frem i dokumentasjonen. Det ene er lav svarprosent på studentundersøkelsene, som at 36 prosent av studentene svarte på studentundersøkelsen som ble gjennomført av SKU/LMU i 2023. Det andre er den lave studenttilstrømningen over flere år, som høyskolen selv trekker frem i flere av sine rapporter og prioriteringsplaner. Det er ikke lett å se hvordan høyskolen jobber systematisk med å løse disse utfordringene, og komiteen vurderer at en tydeligere struktur på kvalitetsrapportene kan bidra til at behovet for tiltak blir synliggjort, at tiltak blir iverksatt med dedikert ansvarlig, og at tiltak blir fulgt opp og evaluert.

Ut fra kvalitetssystemet og den øvrige dokumentasjonen kan ikke komiteen se hvilke mekanismer Steinerhøgskolen har for å identifisere sviktende kvalitet i fellesgraden med OsloMet (grunnskolelærerutdanning med steinerpedagogikk, trinn 1–7), og hvem som har ansvar for å avdekke og følge opp kvalitetssvikt i dette studietilbudet. I kvalitetsrapportene for 2021/22 og 2022/23 skriver høyskolen at erfaringer fra forrige studieår viste at studentene opplevde at de to utdanningsinstitusjonene har «klare forskjeller hva angår profil, størrelse og undervisningsform». Studentene beskriver dette i all hovedsak som positivt, men det byr også på utfordringer og kan skape usikkerhet om hva som forventes av studentene, og hva de kan forvente av de to utdanningsinstitusjonene. I kvalitetsrapporten for 2022/23 skriver Steinerhøgskolen at kollegiet har lagt særlig vekt på hvordan høyskolen kan skape en god helhetsopplevelse for studentene som veksler mellom to institusjoner med såpass ulik profil. Her savner komiteen en mer analytisk tilnærming til problemstillingen og at høyskolen konkretiserer oppfølgingstiltak og ansvarsfordeling. Det er spesielt viktig i en fellesgrad, for å sikre helhetlig oppfølging av studentene og unngå at ansvar glipper.

Oppsummering

Steinerhøgskolen bør utarbeide konkrete tiltak for kvalitetssikring og -utvikling i alle sine studietilbud og synliggjøre tiltakene og hvem som har ansvar, i kvalitetsrapporter og prioriteringsplaner. Det vil legge til rette for at tiltakene kan følges opp og evalueres. Samlet sett vurderer komiteen likevel at Steinerhøgskolen bruker kunnskap fra kvalitetsarbeidet til å både sikre og videreutvikle kvaliteten i utdanningene, og dermed at minimumskravene i studietilsynsforskriften § 4-1 (5) er oppfylt.

Konklusjon

Kravene i studietilsynsforskriften § 4-1 (5) er oppfylt.

Vurdering og utvikling av institusjonens studieportefølje

§ 4-1 (6) Resultater fra kvalitetsarbeidet skal inngå i kunnskapsgrunnlaget ved vurdering og strategisk utvikling av institusjonens samlede studieportefølje.

Vurdering

Steinerhøgskolen benytter resultater fra kvalitetsarbeidet i kunnskapsgrunnlaget for å vurdere og utvikle den samlede studieporteføljen. Kvalitetssystemet har egne prosedyrer for en årlig vurdering av høyskolens studieportefølje, med vekt på tilpasning til arbeidsmarkedet, søkertilgang, endringsbehov og evalueringer. Disse prosedyrene er eksplisitt beskrevet i kvalitetsplanen under punkt 2 «Studietilbud». Det er administrativ leder som har ansvar for dette arbeidet, og beslutninger skal fattes av ledergruppen ved studielederne. Det er flere ulike evalueringer og rapporter som ligger til grunn for denne årlige vurderingen. Sentralt i dette arbeidet står den årlige kvalitetsrapporten på studietilbudsnivå, med studieleder som ansvarlig, som baserer seg på den strategiske langtidsplanen og årlige prioriterte områder. Videre benyttes kandidatundersøkelsen (som gjennomføres hvert femte år) og periodiske evalueringer av studietilbudene (som gjennomføres hvert syvende år). Ettersom høyskolen foreløpig kun har gjennomført én periodisk evaluering, har ikke periodiske evalueringer vært en sentral kilde i utvikling av studieporteføljen frem til nå.

Ifølge Steinerhøgskolen selv dekker høyskolens nåværende studieportefølje foreløpig de fleste behovene til steinerpedagogiske virksomheter. Det finnes enkelte faglige fordypninger for lærere som høyskolen per i dag ikke dekker, men høyskolen har foreløpig vurdert det som urealistisk å tilby flere fagområder enn dem som allerede inngår i lærerutdanningen. I sin redegjørelse skriver høyskolen at den opplever å ha et bredt tilbud sett opp mot antallet aktive studenter, og at det dessuten finnes muligheter for faglige fordypninger ved andre institusjoner eller hos internasjonale samarbeidspartnere.

Gjennom den årlige prioriteringsplanen definerer høyskolen sine satsningsområder. Et av de primære satsningsområdene de siste årene har vært å øke studenttilstrømningen til studietilbudene, spesielt heltidsutdanningene. Et viktig grep i denne satsningen har vært etableringen av fellesgraden med OsloMet, og i denne etableringen har resultater fra kvalitetsarbeidet ligget til grunn. Den relativt lave studenttilstrømningen over lengre tid har identifisert behovet for tiltak for å gjøre utdanningene ved høyskolen mer attraktive. Utviklingen av fellesgraden med OsloMet var et resultat av at Steinerhøgskolen ville gi studentene en bredere kompetanse for å kunne jobbe i offentlige skoler og barnehager, samtidig som steinerpedagogikken og høyskolens egenart og verdier kunne ivaretas.

I samtaler med representanter fra praksisfeltet under institusjonsbesøket kom det frem at det ligger et stort potensial i å videreutvikle samarbeidet med OsloMet og med det også studieporteføljen ved Steinerhøgskolen. Komiteen vil oppfordre høyskolen til å bruke det gode samarbeidet med OsloMet til å videreutvikle eksisterende og nye studietilbud som vil imøtekomme samfunnets behov.

Steinerhøgskolen viser at kvalitetsarbeidet ligger til grunn for vurderinger av eksisterende studietilbud og av behovet for å utvikle eventuelle nye tilbud. Komiteen har tiltro til at høgskolen vil benytte kunnskap fra kvalitetsarbeidet i den fremtidige utviklingen av sin studieportefølje, i tråd med den strategiske utviklingen av høgskolen som helhet og målet om fremtidig institusjonsakkreditering.

Konklusjon

Kravet i studietilsynsforskriften § 4-1 (6) er oppfylt.

4 Komiteens samlede konklusjon

Konklusjon

Det systematiske kvalitetsarbeidet ved Steinerhøgskolen har enkelte mangler. Følgende krav er ikke oppfylt: studiekvalitetsforskriften § 2-1 (2) og studietilsynsforskriften § 4-1 (3). Manglene er av en slik art at institusjonen må gjennomføre tiltak for at de sakkyndige skal ha tillit til at institusjonens systematiske kvalitetsarbeid sikrer og videreutvikler utdanningskvaliteten.

Komiteens kommentarer til konklusjonen

Komiteen vil takke Steinerhøgskolen for dokumentasjonen og for et interessant og lærerikt institusjonsbesøk. Det er tydelig at Steinerhøgskolen i sitt daglige virke er opptatt av kvalitet, og at tilsatte, studenter og samarbeidspartnere deltar i kvalitetsarbeidet. Kvalitetssystemet bygger på steinerpedagogikkens utgangspunkt om en dyp respekt for enkeltmenneskers frihet, som kommer til syne gjennom prinsippet om «åpne dører» og jevnlig samtaler mellom alle parter, og en kontinuerlig vilje til å gjennomføre forbedringstiltak. Komiteen har gjennom sine samtaler med ulike aktører ved Steinerhøgskolen fått bekreftet at dette etterlevs.

Steinerhøgskolen er en liten institusjon som muliggjør tett kontakt og uformelle prosesser, og komiteen ser at dette fungerer. Samtidig ser de sakkyndige at roller og ansvarsfordeling ikke kommer tydelig frem i dokumentasjonen, og anbefaler høgskolen å jobbe videre med dette. Mange aktører, både enkeltpersoner og ulike fora, har roller i kvalitetsarbeidet, men det er ikke tydelig hvem som har ansvar for å iverksette tiltak for å gjøre forbedringer eller endringer. I tillegg dokumenterer Steinerhøgskolen i for liten grad de tiltak som iverksettes, og om de har gitt ønsket resultat. Komiteen mener at tydeligere krav til dokumentasjon og gode rutinebeskrivelser og maler vil bidra til å redusere sårbarheten og personavhengigheten i kvalitetsarbeidet.

Selv om de sakkyndige både gjennom skriftlig dokumentasjon og de mange samtalene som ble gjennomført ved institusjonsbesøket, ser at det gjøres mye godt kvalitetsarbeid ved Steinerhøgskolen, konkluderer komiteen med at det er krav til kvalitetsarbeidet som ikke er oppfylt. Komiteen ser alvorlig på at Steinerhøgskolen frem til nå kun har gjennomført én periodisk evaluering, og at de evalueringene som i rulleringsplanen var planlagt i inneværende år, har blitt utsatt. Komiteen synes også det er utydelig hvordan den periodiske evalueringen som er gjennomført, formelt blir fulgt opp, og hvordan høgskolen vurderer om de tiltakene som iverksettes, har ønsket effekt.

Komiteen kan videre ikke se at høgskolen dokumenterer hvordan den systematisk kontrollerer at studietilbudene tilfredsstillende alle relevante krav i studiekvalitetsforskriften § 3-1 til § 3-2 og kapittel 2 i studietilsynsforskriften. På dette området er det behov for tydeligere rutinebeskrivelser. I kvalitetssystemet må rutiner for akkreditering og reakkreditering av studietilbud inngå.

Krav til oppretting

Steinerhøgskolen må rette opp følgende mangler i studiekvalitetsforskriften § 2-1 (2) og studietilsynsforskriften § 4-1 (3), og komiteen foreslår en frist på 12 måneder:

- **studiekvalitetsforskriften § 2-1 (2) Periodiske evalueringer**
Steinerhøgskolen må dokumentere gjennomføring av planlagt periodisk evaluering av Master of Waldorf Education og barnehagelærerutdanning (heltid, deltid og videreutdanning). Videre må høgskolen videreutvikle retningslinjer for periodiske evalueringer som er dekkende for forskriftens krav, herunder representasjon fra arbeids- eller samfunnsliv.
- **studietilsynsforskriften § 4-1 (3) Ordninger for systematisk kontroll**
Steinerhøgskolen må revidere sine rutinebeskrivelser og få på plass ordninger som sikrer at institusjonen systematisk kontrollerer at studietilbudene tilfredsstiller alle relevante krav i studiekvalitetsforskriften § 3-1 til § 3-2 og kapittel 2 i studietilsynsforskriften. I tillegg må Steinerhøgskolen dokumentere at institusjonen gjennomfører slik systematisk kontroll i tråd med de vedtatte ordningene.

I kapittel 5 gir komiteen Steinerhøgskolen råd om videre utvikling av det systematiske kvalitetsarbeidet. Alle disse rådene går utover minstekravene i loven og forskriftene.

5 Vedlegg til komiteens innstilling

Råd til videreutvikling av institusjonens systematiske kvalitetsarbeid

I tillegg til å vurdere om kvalitetsarbeidet oppfyller kravene i universitets- og høyskoleloven § 3-5 (1) og § 10-1 (3), studiekvalitetsforskriften § 2-1 (2) og studietilsynsforskriftens kapittel 4, ligger det i komiteens mandat å gi råd om videreutvikling av kvalitetsarbeidet ved institusjonen.

Den sakkyndige komiteen vil gi følgende råd til Steinerhøgskolen:

- Komiteen anbefaler at Steinerhøgskolen forbedrer sin skriftlige dokumentasjon av kvalitetsarbeidet. Det innebærer blant annet å utarbeide maler for kvalitetsrapportene og tydeligere rutiner for evaluering av enkeltemner. Det bør komme klart frem hvordan kvalitetsarbeidet skal følges opp, og hvem som har ansvar.
- Steinerhøgskolen bør ha tydeligere beskrivelser av roller, ansvar og rapporteringslinjer, både i kvalitetssystemet og i sine ulike rapporter.
- Steinerhøgskolen bør vurdere balansen mellom det uformelle og det formelle kvalitetsarbeidet, hva som skal dokumenteres, og på hvilken måte det skal dokumenteres.
- Rutiner for akkreditering og reakkreditering bør legges inn i kvalitetssystemet.
- Steinerhøgskolen bør sikre en mer systematisk oppfølging av tilbakemeldingene fra studentene, gjennom tydelige tilbakemeldingssløyer og informasjon til studentene om hvordan ulike saker har blitt vurdert og fulgt opp.
- Høgskolen bør tydeliggjøre samhandlingen med arbeidslivet i kvalitetssystemet, herunder hvordan informasjon fra arbeids- og samfunnsliv benyttes i kvalitetsarbeidet.
- Steinerhøgskolen bør sørge for at oppfølging av kvalitetsrapporter og periodiske evalueringer blir tatt inn i de prioriterte årsplanene. Planene bør tydeliggjøre hvem som har ansvar, og frister for oppfølging.
- Komiteen anbefaler høgskolen å foreta en gjennomgang av ulike møtefora hvor utdanningskvalitet er tema, og vurdere om de samme problemstillingene og sakene behandles i unødvendig mange fora. Høgskolen bør tydeliggjøre hvilke saker som skal tas opp hvor, hvem som skal delta i hvilke fora, hvem som har ansvar for gjennomføring og avslutning av saker, og hvordan saksgangen skal dokumenteres.

6 Steinerhøyskolens uttalelse til den sakkyndige innstillingen

Postmottak@nokut.no
agnethe.nilstad@nokut.no

Oslo, 5. november 2024

Angående sakkyndig komité sin innstilling ved tilsyn av høyskolens systematiske kvalitetsarbeid

Offentlig uttalelse fra Steinerhøyskolen

Steinerhøyskolen takker komiteen for grundig arbeid og gode råd til den videre arbeidet med å utvikle høyskolens systematiske kvalitetsarbeid. Vi er i gang med å rette opp de manglene komiteen har påpekt i innstillingen.

Vennlig hilsen

Marius Wahl Gran
Rektor

Dagny Ringheim
Prosjektleder

DRAMMENSVEIEN 288 | POSTBOKS 578,1327 LYSAKER | T: 21 02 18 00 |